

AD 35
Gelakemien met
beterchap van been
Waldedijk

M. J. Brooshoofd

133 Schuytstraat

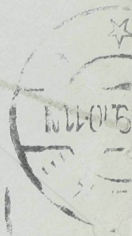
Algraavenhage

KON. INSTITUUT
VOOR TAAL-, LAND-
EN VOLKENKUNDE

Col. Brooshoofd no 413
gen 6

A 25

Amsterdam 17 September 1909

KON. INSTITUUT
VOOR TAAL-, LAND-
EN VOLKENKUNDE

Col. Broekhoff no 43

1909

gn. 2

Waarde W^o: Broekhoff.

Mit uw briefje van 3^{den} dezer las ik met veel deel-
neming het ongeval dat u
overkomen is. Daar echter
volgens uw schrijven de
bekeuring naar wensch-
ging, mocht ik op spoedig
herstel hopen.

Uw schrijven van den
13^{den} juist den dag dat
de W^o: Slachter een verblijf
in het buiten land, weder
ten Kanton verzoeken, deed
ons echter veel leed door
ons daaruit bleek dat uw

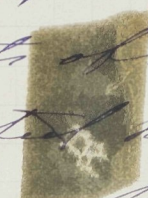
3
verdere behandeling
in het Deekenhuis. Bro.
wordt noodig geoordeeld
word.

M^r. Haast, teuz.
komt door velerlei bezis-
sieden in beslag genomen,
draagt mij op U te ver-
keeren te verzoeken voor spoedig
kerstel, en sul val komen
kerstel, over te brengen.

U voeg de vrye daarbij,
om gemakker te wesen.

Leest was mijn dag M^r.
Pleyte ten die
ereneens kunnis nom van
den inhoud van uw brief.

Het spreekt van zelf
dat beide Meeren apprecie-

4
reid kon ten voorstel
kennis nemen, om ge-
deurend de paar maanden,
dat U niet van
de locomotief kunt by-
dragen, geen honorarium
te genieten; doch ook be-
druwen het dadelijk
eens dat uw werk vol-
dient appreciatie ver-
dient om ook die paar
maanden U in het volle
besit van uw honorar-
ium te laten.

Uag maalt spoedig
kerstel te verzoeken, na
aanbieding der vriendstap.
pelt de groeten van M^r. Haast
in de vrye. Gefied de heer
H. G. de Vries

hier filmen

KON. INSTITUUT
VOOR TAAL-, LAND-
EN VOLKENKUNDE

kol. B voor hoofd no 43
gen 3

DAGBLAD „DE LOCOMOTIEF”.

Telegram-Adres.
Kalibagor-Amsterdam.

Amsterdam, 23 November 1909

BEURS KAMERS 12 en 13.

A. B. C. Code 5e Editie en
Mercur-Code 2e Editie in gebruik.

WelEdg. Heer Mr. P. Brooshoofd.

Schuytstraat 133

's GRAVENHAGE.

Waarde Heer,

Van den Heer van Deventer vernamen wy eenigen tyd geleden, dat het met U geleidelyk beter gaat. Veel kon ZEdg. ons echter niet mededeelen, aangezien by een poging tot bezoek hy U niet persoonlyk heeft kunnen ontmoeten.

Wy hopen van harte dat werkelyk Uw toestand wat geleidelyk herstellen betreft, geheel bevredigend moge zyn.

Intusschen informeert onzen Gedelegeerde te Semarang tegen welk tydstop door U wederom geregelde bydragen aan de Locomotief zouden kunnen geleverd worden. In overweging wordt daarmede gegeven oms, zoo dit ook hier wenschelyk wordt geacht, iemand hier te verzoeken om tydelyke medewerking tot den tyd daar zal zyn dat U weder Uw werk zult kunnen opvatten.

Wanneer ons echter door U in het vooruitzicht wordt gesteld, dat over niet te langen tyd U voldoende hersteld kunt zyn om weder Uwen gewaardeerden arbeid voor de "Locomotief" te hervatten, vinden wy het omzien naar een tydelyken medewerker overbodig.

Gaarne vernemen wy dus van U, wat wy van harte wenschen, nam.: dat Uwe herstelling goed vordert om in verband daarmede naar Semarang te kunnen schryven.

DAGBLAD "DE LOCOMOTIEF"

1900

23 November
DRIEDEURSE KAMERS 12 EN 13

Amsterdam

A. B. O. Gode de Lichte en
Mensch-Oude Taal in de
Mensch-Oude Taal in de

Wetlg. Heer Mr. P. Broekhoff.

's GRAVENHAGE.

Seinylaat 183

Wetlg. Heer,

Van den heer van inder verzoeken wy eegten tyd geliden,
dat het met u gelykelyk heten gelyk. Veel kon Ekd. ons eegten niet
medeelen, en wy by een poging tot besceit by u niet persoonlijk
heeft kunnen ontgeen.

Wy hopen van inder dat weryk uw toestand wat gelykelyk her-
atellen betref, gelyk bevystigend nage zyn.

Inzamen informceit oogen Gedelegde te Samenhang tegen wolk
tydelyk door u weder geryde bytaten aan de locomotief zonden

kunnen gelovd worden. In overweging wordt daarmede gegeven om, om
dit ook hier wenschelyk wordt gelyk, zand hier te verzoeken om

tydelyke medewerking tot het tyd daar zal zyn dat u weder uw werk
zult kunnen ovetter.

Wanneer ons eegten door u in het voorlichtigt wordt gesteld, dat
over niet te ligen tyd u volboend hersteld kunt zyn om waren

Uwen gewerkeerden arbeid voor de "locomotief" te herstellen, vinden
wy het omzien naar een tydelyken medewerker overbedi.

Geerne verzoeken wy des van u, wat wy van hante wenschelen, dan:
dat Uwe herstelling goed verfert om in verband daarmede naar u Samenhang

WET. INSTITUUT
V. OP TAAL-, LAND-
EN VOLKERKUNDE

Col. Broekhoff no 43
gen 4

te kunnen schryven.

Vervolg.

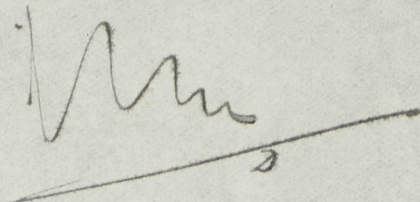
Br. Loc.

-2-

6

In afwachting verblyven wy na vriendschappelyke groeten

Hoogachtend
Dagblad „De Locomotief“

A handwritten signature in dark ink, consisting of several stylized, overlapping loops and curves, positioned above a horizontal line.

In afwachting verlijken wy na vriendenschappelijke groeten

Hoopachtend
A. J. B. B. B.

[Handwritten signature]

RECHT VAN DE
KONING

KON. INSTITUUT
VOOR TAAL-, LAND-
EN VOLKENKUNDE

*Col. Brouns hoofd no 43
gen 5*

7

Amsterdam. 27. November 1844.

Weldly. Heer W. J. P. Broekhoff
i. Gramburg.

Waarde Heer!

Keer aangenaam was het, den Heer
Staken Mey, van U te vernemen dat
de herstelling van de beensbreuk gelyk-
delijk plaats vond en deze teede's Zoon
is gevorderd dat heere degen's Kerstel
spoedig kan worden te Gemact gesien
naemel gevaelghuid en ongemak mag
wel eenigen tyd zullen aaukhouden.

't is vutunfeker's Gesustatellen's dat U
Zoon is en eenmaal t'Puis, weder de
pen voor ons Dagblad zult kunnen ter
hand nemen.

Daet ons dit voor de locomotief veel
gemaegen, ook voor U zelve is dit in
hooge mate het geual en bieden wy
U van parte onze felicitaten aan.

In verband met uw Verreck zullen wy
by eerste gelegenheid - de Redactie te H.
marong uit noodigen het door U gestelde
"entrefelet" in de locomotief op te nemen.

niet filmen

niet filmen

(zie achterzijde)

KON. INSTITUUT
VOOR TAAL-, LAND-
EN VOLKENKUNDE

Col. Brooshoofd no 43

gn. 4

KON. INSTITUUT
VOOR TAAL-, LAND-
EN VOLKENKUNDE

Col. Brooshoofd no 43

gn. 8

Goed dat onze Lesers zullen vernemen
dat by twee penningen weder
kunnen te Gemak. Dien:

Goed als my seerds onze hoop daarom trent
uit te praken, by ons laatste schryven aan
onze Gedelegeerde, komt ons het onsen
naar een tijdelijken medewerker geheel
overbedig voor.

De Meer Staat, doewel als ondergetee.
kende beiden st onze vriendt. schappelyke
graaten aan. Geheel de twee

H. J. de Lreeuw.

Uitgave der Naamloze Vereeniging
DAGBLAD „DE LOCOMOTIEF“

Hoofredacteur
M. VIERHOUT

Redacteur in Nederland
Mr. P. BROESHOOF

HET ABONNEMENT KOST PER KWARTAAL:
IN NED.-IND., met uitzondering van SEMARANG. f 7.50
TE SEMARANG. „ 6.—
IN HET BUTTERLAND „ 12.50
Abonnement moet bij aanvang van den termijn betaald worden.

Het Hoofdagenschap voor Nederland is gevestigd bij de
firma J. H. DE BUSSY te Amsterdam.

DE LOCOMOTIEF

Red. Telefoon EERSTE BLAD. Adm. Telefoon
BUREAU No. 22. HUIS No. 219 No. 269.

ADVERTENTIE-TARIEF.

Van 1 tot 20 woorden, over de breedte van één kolom f 2.50 één of twee malen geplaatst, met een tusschenruimte van hoogstens 8 dagen elke 10 woorden méér f 1.—; elke volgende plaatsing de helft meer. Bij plaatsing over de breedte van 2 kolom wordt het dubbele gevorderd en zoo verder.

Familie-berichten f 5.— één of twee malen geplaatst. Voor elke plaatsing meer f 2.50 per plaatsing.

Groote letters worden naar plaatsruimte gebezigt | Reclame-berichten, geplaatst op de telegrammenpagina, f 0.30 per regel.

Het bedrag der advertentiën moet bij vooruitbetaling worden voldaan. Aanbieding van advertentiën geschiede liefst vóór 1 uur.

BIJ ABONNEMENT RUIM RABAT.

INHOUD:

EERSTE BLAD:

LINKS EN RECHTS (DE HEER COLIJN EN DE POLITIEK IN DE BUITENBEZITTINGEN), VAN BEENBREUK, NED.-INDIË, PER TELEGRAAF EN TELEFOON.

TWEDE BLAD:

MAGNETISCHE STORM EN NOORDERLICHT, BUITENLANDSCH OVERZICHT, DE PARIJSCH POLITIE, FEUILLETON (EEN ERFDOCHTER).

DERDE BLAD:

AMERIKAANSCH KRONIEK, GEMENGD NIEUWS, GOVERNEMENTSDIENST, NA MOEDER'S DOOD (2e BLADZ.), OPWEKKERTIJS (4e BLADZ.).

VIERDE BLAD:

SPORT, DE NIEUWSTE BRITSCHE OORLOGSHAVEN, IN EEN STIL HOEKJE (2e BLADZ.).

Links en Rechts.

De heer Colijn en de politiek in de Buitenbezittingen.

Over eenige dagen vertrekt de heer H. Colijn, adviseur voor de bestuurszaken der Buitenbezittingen, naar Nederland om in de Tweede Kamer der Staten-generaal het kiesdistrict Sneek te vertegenwoordigen. De heer Colijn behoort, zooals men weet, tot de antirevolutionnaire partij; daar nu het officiële orgaan der partij, *De standaard*, zich onlangs heeft laten ontvalen dat de nieuwe minister van Koloniën, de heer De Waal Malefijt, tijdens diens gewoon Kamerlidchap zijne kennis omtrent Indië zoo goed als uitsluitend putte uit inlichtingen welke de heer Colijn hem van Indië uit deed toekomen, mag men aannemen dat het nieuwe Kamerlid Colijn aanmerkelijken invloed zal uitoefenen op het beleid van den nieuwen minister van Koloniën. Die invloed zal van des te meer beteekenis zijn nu de heer Idenburg, als gouverneur-generaal onttredend, Nederland zal

tingen volledig heeft neergeschreven en waaruit derhalve met vrij groote zekerheid valt op te maken wat te dien opzichte van den nieuwen minister van Koloniën verwacht moet worden. Dit officiële geschrift is een omvangrijk rapport, in drie lijvige deelen gesplitst; in het eerste deel wordt een historisch overzicht gegeven, het tweede schetst de toestanden van 't oogenblik zooals die zich uit het verleden hebben ontwikkeld in het derde deel zet de schrijver uiteen, hoe naar zijn meening de Buitenbezittingen in de naaste toekomst moeten worden bestuurd. Dit laatste deel is dus het belangrijkste. Alvorens echter uit dit deel van het rapport een en ander ter kennis onzer lezers te brengen hebben wij tegenover den heer Colijn een schuld af te doen.

In *De Locomotief* van den 18en Juli 1908 knoopten wij eenige beschouwingen vast aan een berichtje in *De Java-bode*, luidende:

„Zijn wij wel ingelicht, dan vertrekt de heer Colijn in September a. s. (September 1908) naar Nederland, waarwaarts de antirevolutionnaire partij hem heeft opgeteischt om hem in 1909 bij de algemeene verkiezingen candidaat te kunnen stellen voor de Tweede Kamer.“

't Was in de dagen van het Atjeh-rapport van gouverneur-generaal Van Heutsz. Generaal Van Daalen was zonder dankbetuiging ontheven van het gouverneurschap over Atjeh. Ten tijde der verschijning van het rapport was vermeld dat de heer Van Rees naar Nederland zou vertrekken om dat rapport aldaar toe „te lichten“ met 't oog op mogelijke „ongewenschte interpretaties van den tekst“.

Wij brachten verband tusschen een en ander. Verkiezingscandidaten — meenden wij — roept men niet bijna een vol jaar vóór de verkiezingen uit hun Indischen werkkring; de verkiezingscampagne-1909 was nog in 't geheel niet begonnen. Intusschen was bekend geworden dat het Atjeh-rapport in Nederland zeer ongunstig was ontvangen. Volgens de berichten was er eene uiterst gespannen verhouding ontstaan tusschen Den Haag en Buitenzorg. Men

dat daaruit de plicht voortspoot om later, als dit vermoeden zich niet bevestigd mocht zien, op de zaak terug te komen. De heer Colijn is destijds niet naar Nederland gegaan, noch voor zijne Kamer-candidatuur noch voor het Atjeh-rapport. Wat die candidatuur aangaat, ook toen zij in Juni j. l. een feit werd, bleef de heer Colijn in Indië en liet hij de inleiding en verdediging van die candidatuur over aan zijne politieke vrienden in Nederland. Wat het Atjeh-rapport betreft, er kwam spoedig verandering in de stemming te 's Gravenhage en in die der kopstukken van de ministeriële partij. De heer De Savornin Lohman, die zich eerst in zijn orgaan „De Nederlander“ zeer ongunstig over het Atjeh-rapport had uitgelaten, krabbelde terug, zeggende dat 's lands belang eischte den gouverneur-generaal te handhaven en te verdedigen; dr. Kuyper, die in zijne brieven aan geestverwanten erkende „dat de antirevolutionnaire partij hare houding ten opzichte van het Atjeh-beleid had te herzien“, bewaarde verder het stilzwijgen en liet de zaak loopen. 't Einde is bekend: de heeren Idenburg en de Savornin Lohman traden in de Kamer als warme verdedigers van het rapport en van den gouverneur-generaal op. Dat de heer Colijn in Indië bleef (dan toch ofschoon de antirevolutionnaire partij hem in Juli 1908 „opeischte met 't oog op de algemeene verkiezingen in 1909“) leverde niet voldoende bewijs op tegen het door ons destijds uitgesproken vermoeden aangaande de ware bedoelingen zijner aangekondigde reis. Integendeel; wij meenden later nog geruimen tijd reden te hebben om te gelooven dat wij niet ver van de waarheid af waren geweest maar dat aan het voornemen geen gevolg was gegeven omdat de stemming in Nederland zich sterk gewijzigd had ten gunste van den heer Van Heutsz en wellicht ook omdat het in 't publiek uitgesproken vermoeden vanzelf reeds den toelag had verijdeid.

Sedertdien echter hebben wij geen enkel positief kenteeken, bewijs of aanwijzing kunnen vinden ter bevestiging van ons vermoeden. Met 't oog op de bevestiging van het vermoeden dat de heer Colijn den vastknoopten achten wij ons thans tegenover den heer Colijn verplicht

gebracht in gebieden, welke verpest waren door malaria en de gevreesde geheimzinnige slaapziekte. Op dit oogenblik is Mrs. Sheldon bezig een reeks lezingen te houden voor de geleerde genootschappen in Engeland en eveneens wordt haar tijd in beslag genomen door het schrijven van twee merkwaardige boekwerken, welke zeer zeker hartelijk verwelkomd zullen worden als zijde afkomstig van de pen van het stevrouwelijk medlid van het koninklijke Geographisch Genootschap in Engeland.

(Nieuws der *Tweede Looijng*.)

Van beenbreuk.

„Nous ne sommes maitres ni de notre vie ni de notre mort“ zegt Tolstoi.

Wij weten het allen wel, maar denken er zelden aan.

Dezer dagen werd ik er eigenaardig aan herinnerd.

Ik wandel naar Scheveningen, om een detail te halen voor een *Locomotief*-artikel.

De man, dien ik wil spreken, woont Nieuwe Parklaan. Natuurlijk wijst een gedienschtig mensch mij den *ouden Parkweg*.

Gezoek zonder te vinden. Een voerman, die naast zijn groentenwagen staat, licht mij in, dat de nieuwe Parklaan aan de andere zijde der stad ligt, bij de Witte Brug. Met lijn 10 kan ik er komen.

Ik bedank en keer om. Hoor achter mij een wagen. Denk dat het de kar is van den gedienschtigen wegwijzer die achter mij rijdt. Wijk dus uit naar links: kom daardoor in een ommezien onder het paard van een wagen aan *dien* kant. Werp mijzelf met alle macht ter zijde. Val buiten het wagenspoor maar voel het nogal. Wil opstaan met den gebruikelijken zuren lach. Gaat niet, met of zonder lach. Voerlui, villaveranciers, dus beleefd, beiden afgestegen, zetten mij op mijn linkerbeen. „Wel meheer, ga je nou legge valle?“ Zegt de overrijder. Ik ben nog zonder erg, lach goedig. Wil mijn rechtervoet op den grond zetten. Daar is Tolstoi: wij zijn geen meester van leven noch dood. „Want het is geen voet, dien ik op den grond voel, maar iets van touw, dat het paard aan de hand houdt.“

twee meiden met glimmend gezicht en lekker heup-stevig, alsof nooit een harer beenen zou kunnen breken.

„k Wou toch maar asdat ik teminste getuige had“ hoor ik weer den tweeden groenboer tegen een buurman zeggen.

„Hè je 'm dan overreeje?“

„Wel nee, ik trok mijn bruin dadelijk op z'n kont, maar 't was net oftie er onder wou.“

„Dan hebbie ook“...

Daar komt het rijtuig en manoeuvreert tot dicht bij mijn stoel.

„Kan u er in krabbelen, meneer?“ vraagt de politie, nu drie man sterk.

Ik beproef iets met mijn gebroken been, en voel nu voor 't eerst als werd er een schot pijn op mij afgevuurd.

„Auw!“ roep ik. Daarop tot de politie: „ik kan *niets*.“

De politieman die naar uien ruikt, terug van de telefoon, zegt: „draag z'n stoel tot vlak naast het portier, en haal er hem achteruit in.“

Dit geschiedt, terwijl ik mijn hoed licht voor den villa-heer om hem te bedanken. Opdringen en emotie nu in den volksdrom, voor wat zal gebeuren.

Door een man in den wagen word ik achter uit er in gesjord. Een draagt het welgezinde been, doch ook het dienstweigerige moet naar binnen. De bekwame agent, minder bekwaam anatom, stopt het gewoon in 't portier, en doet mij daardoor zoo heftig schreeuwen dat ik nog juist vóór de sluiting de twee gezonde dienstmeiden zie glim-gezichten: Nou hebben we er ten minste wat an gehad!

In het rijtuig wip-liggend sjok ik naar huis. De uien-rieker, die met mij rijdt, doet me telkens schreeuwen door het hang-beenstuk wat te willen oplichten.

„Laat toch, agent, laat het toch hangen zooals het wil!“ roep ik. Onwillekeurig denk ik aan Adam Smith „laissez faire, laissez aller“, en dat ook het maar steeds in schijn-rust laten mijn been even hopeloos te gronde zou richten als de maatschappij.

Terwijl ik eer t'huis ben dan mijn zwager, praepareert de in mijn schatting gedaalde diender mijne vrouw ongeveer als de stuurman, die den kajuitsjongen kiesch vraagt: „zeg jongen, leeft je moeder nog?“ en op diens ge-

nert haar aan de duurte der tijden. Eindelijk ligt het lijf vrij en het been bloot. De dokter behoeft niet eens te voelen. Op de dij wijzend, zegt hij: hier is het gebroken.

Mijn zwager kan zijn ongelijk blijkbaar moeilijk verduwen. Hij wischet zich het voorhoofd, en zegt dat hij zich op de trap heeft overwerkt. „Moeder“, zeg ik, „geef den man een kwartje.“ Hij is woest, maar zendt me den volgenden dag prachtige druiven.

's Avonds „zetten.“ Je ligt met het deel waar de rug zijn naam verliest op een stoof, aan je voet trekt een jonge, sterke dokter, tot de stukken behoorlijk vóór elkaar schieten; onder je armen trekt je zoon terug; onwillekeurig denk je aan de vier paarden, die Balthazar Gerards uit elkaar haalden. Middelerwijl legt een tweede dokter doodkalm gipszwachtels om het voor hem uitgestrekte been en knuffelt met nijvere vingers aan de pijnlijke deelen, als een kok die een mooie roltaart kneedt.

Dan volgt een plat achterover te bed liggen, dag en nacht, met het been in een nu hard geworden gips-koker. Na tien dagen wordt minder goede aansluiting vermoed en het verband doorgeknipt. Nieuwe rekproef op de stoof, knijperij aan de weerbarstig verschoven stukken, taart-kneding door den onbewogen geneesheer. Geen blijk mijner afkeuring vermag hem te storen in zijn gezellig geknuffel. En daarna weer liggen, liggen, liggen, plat, zonder draaien, hulpeloos in *alles*, slechts met slaap-nukjes tot vergetelheid.

Zóo lig ik nu op mijn rug te schrijven aan mijn goeie ouwe krant, om mijn stilzwijgen der laatste weken te verklaren. Den eersten indruk, na mijn katoenen voet op den Scheveningschen weg, dat beenbreuk iemand wel zeer bijzondere indrukken rijker maakt, neem ik niet terug. Maar dan toch indrukken, die ik niemand toewensch. Vooral 's nachts, als geen boek of hartelijk mensch afleiding geeft, jagen de gedachten achter elkaar op, als de zwarte wolken aan een stormachtige lucht. Dan wil men weten, waarom men zoo ligt. Dan vraagt men, of de moderne levensbeschouwing van een Guyau of Jozef Dietzgen met het universum dat zich

zijn nu de heer Idenburg, als gouverneur-generaal optredend, Nederland zal verlaten en in de Kamer, zooals deze op dit oogenblik is samengesteld, de heeren Colijn en Bogardt de éénige leden zijn, die Indië uit eigen aanschouwing kennen en als „Indische specialiteiten” zullen kunnen worden beschouwd.

Uit hoofde zijner werkzaamheid der laatste jaren hier in Indië heeft de heer Colijn studie gemaakt van de verhouding der centrale regeering tot de Buitenbezittingen, zoodat vooral zijn invloed merkbaar zal worden in het beleid van het Opperbestuur ten aanzien van de te volgen politiek in de Buitenbezittingen. Trouwens, in de troonrede van 21 September j. l. komen reeds eenige zinsneden voor die iets van den geest ademen van het door den heer Colijn in het jaar 1907 uitgebracht rapport over het „politiek beleid en de bestuurszorg in de Buitenbezittingen.” De bedoelde zinsneden luiden: economische ontwikkeling van de Buitenbezittingen met bestendiging, zooveel mogelijk, van de Inlandsche zelfbestuurszorg en „inperking van het opiummisbruik”.

Omtrent de opiumregie en het opiumgebruik schreef de heer Colijn in zijn rapport van 1907 onder meer: „De opbrengst uit de opiumregie wordt ons ééns, en waarschijnlijk binnen vrij korten tijd, ontomen; of men tegenspartelt of niet, het gebeurt. Men moge nu nog slechts zien het wolkje van de grootte van een 's mans hand, snel zal de aandrang tot afschaffing van het opiumgebruik toenemen”. In de troonrede is voorloopig slechts sprake van inperking van opiumgebruik; de regie schijnt dus voor 't oogenblik nog veilig te zijn bij minister De Waal Malefijt, maar men verlieze niet uit 't oog dat het voor den heer Colijn gemakkelijker is, met zekeren rhetorischen „Schwung” het naderend einde der regie te voorspellen dan het voor den minister zou zijn in eene troonrede een streven naar algeheel verbod van opiumgebruik te beloven zonder daarbij te kunnen mededeelen, door welke middelen de derwing der regie-winsten zoude kunnen worden gedekt.

Om bovenvermelde redenen is 't op dit oogenblik zaak, de inzichten van den heer Colijn omtrent de in en tegenover de Buitenbezittingen te volgen politiek te leeren kennen en aan een beschouwing te onderwerpen. Indertijd heeft de heer Colijn daaromtrent iets losgelaten in de „umatrabode”, waarbij hoofdzakelijk bleek dat hij een einde wenschte maakt te zien aan de opofferingen welke Java zich jaar-in jaar-uit ten behoeve der Buitenbezittingen heeft te getroosten. Er bestaat echter een officieel geschrift waarin de heer Colijn zijn belijdenis omtrent de politiek in de Buitenbezit-

tingen uiterst gespannen verhouding ontstaan tusschen Den Haag en Buitenzorg. Men was in Nederland algemeen van meening dat minister Idenburg de verdediging van den gouverneur-generaal niet op zich zou willen nemen en men achtte eene Buitenzorgsche crisis aanstaande. De correspondentie tusschen den minister en den gouverneur-generaal had een buitengewoon, zelfs scherp karakter aangenomen. Onder deze omstandigheden nu, en nadat er tevoren reeds sprake van was geweest dat de heer Van Rees naar Nederland zou gaan om het rapport „toe te lichten,” spraken wij het vermoeden uit dat 's heeren Colijn's aangekondigd vertrek naar patria (in September, ééne maand voordat het Atjeh-rapport in de Kamer behandeld zou worden) minder in verband was te brengen met eene voor hem weggelegde Kamer-candidatuur in 1909 dan wel met het Atjeh-rapport en den toestand van het oogenblik, de ongunstige ontvangst namelijk welke het rapport in Nederland was ten deel gevallen. Tot dit vermoeden gevoelden wij ons te sterker geneigd naardien wij in het Atjeh-rapport zelve hier en daar den stijl en den geest van den heer Colijn meenden te herkennen. En wij schreven toen:

„De heer Colijn is reeds éénmaal de wegbereider voor den heer Van Heutsz geweest; in het voorjaar van 1904 vertrok de toenmalige kapitein Colijn uit Kota-radja naar Nederland om de kopstukken der christelijke partijen te winnen voor de benoeming van generaal Van Heutsz tot landvoogd. De handige heer Colijn zal thans ten tweeden male als pleitbezorger optreden?”

En voortbouwende op die onderstelling voegden wij aan het bovenstaande nog toe:

„Men dient hierbij te weten dat Van Daalen en Colijn als vuur en water zijn geweest in Atjeh; beiden waren eerezuchtige mannen, met dit onderscheid dat Van Daalen geprikkeld werd door de eerezucht van den krijgsmann, terwijl zich in Colijn allengs de aspiratiën van den „Streber” ontwikkelden; in alle geval: de een zat den ander in den weg! Is 't nu fair play, Van Daalen's vijand af te vaardigen om het rapport waarin Van Daalen is afgebroken „toe te lichten”? In eene propagandareis van den heer Colijn zien wij een tweede unfairheid tegenover generaal Van Daalen; indien er thans, na de verschijning van het rapport, een tweede woord gesproken moet worden behoort het woord gegeven te worden aan Van Daalen, en aan niemand anders vóór hem; zeker niet aan een zijner oude rival's.”

Al werd in 't hier geciteerde slechts een vermoeden uitgesproken, wij bouwen op dat vermoeden dusdanig voort

den vastknoopten achten wij ons thans tegenover den heer Colijn verplicht, openlijk te verklaren dat wij niet beschikken over zoodanige gegevens waaruit eene bevestiging van dat vermoeden zoude zijn af te leiden en dat wij derhalve 't geen wij den 18en Juli 1908 schreven omtrent de door ons onderstelde intentiën van den heer Colijn in verband met het Atjeh-rapport en generaal Van Daalen terugnemen.

Hoe wij over de politiek van den heer Colijn en over zijn aandeel in de voorstellingen welke in de schijnschoone Atjeh-periode 1898-1904 omtrent den stand van zaken aldaar werden gewekt zijn blijven denken, dat is eene andere zaak. Doch wij wilden, nu hij binnenkort naar Nederland vertrekt om deel te nemen aan de beraadslagingen in de Tweede Kamer onder omstandigheden welke hem een grooten invloed verzekeren op het oordeel en het beleid van den minister van Koloniën, zijne denkbeelden omtrent de in de Buitenbezittingen te volgen politiek niet aan beschouwing onderwerpen alvorens eerst bovenstaande verklaring te hebben afgelegd.

(Wordt vervolgd.)

Mrs. French Sheldon.
(De beroemde ontdekkingsreiziger,
het eerste vrouwelijk medelid der „Royal Geographical Society”).

Mrs. French Sheldon, die geboortig is van New-Orleans, was blijkbaar bestemd om aan de kleine dingen en nooden des levens te kunnen ontsnappen en regelrecht op de groote aftegaan.

Toen zij nog een kind was, kwam reeds de geest en het verlangen over haar om het verre onbekende te zien en te kennen en vóór ze zestien jaar oud was, had zij reeds de eerste van hare drie reizen om de wereld volbracht. Daar zij een rijke vrouw is, is Mrs. Sheldon in staat geweest om naar hartelust aan haar verlangen naar reizen en het avontuurlijke te voldoen.

Vóór men nog aan spoorwegen dacht in het Zwarte Werelddeel, was zij reeds te voet door Oost- en Centraal-Afrika getrokken, had gekampeerd temidden van de broei-nesten van kannibalen en het meer Chala omgevaren, een waagstuk van moed en energie, dat geen blanke tot op dien tijd had durven ondernemen, daar de bewuste streek als ontoegankelijk werd beschouwd op grond van de aanwezigheid van het krater-bassin, dat gevormd wordt door de sneeuwlawines, welke van den berg Kilimandjaro komen afschuiven. Weer onlangs bracht Mrs. Sheldon een bezoek aan den Congo, alwaar zij op speciaal bevel van koning Leopold tot „de vrijste en onafhankelijkste in den Congo-staat” werd verklaard. Haar laatste reis heeft zij eerst zeer onlangs volbracht, toen zij als gedelegeerde voor Amerikaanse kapitalisten gedurende eenige maanden in Liberia verblijf hield, en waarheen het niet onwaarschijnlijk is, dat zij eerlang weder zal terugkeeren.

Ziekten heeft zij nooit op hare reistochten gekend, hoewel zij maanden heeft door-

want het is geen voet, dien ik op den grond voel, maar iets van touw, een katoenen kurkentrekker, een hangende dot wol.

Eerste indruk: dat is wel iets bizonders. Dit voelt niet ieder in zijn zeurleven. Deze wonderlijk-onverwachte gewaarwording zit vast in mijn onderwindings-kapitaal.

Tweede indruk: hier sta ik, overeind gehouden door twee groenboeren, en kan niet weg. Hoe kom ik 'thuis?

Derde indruk: hoe zal ik het aanleggen om mijn vrouw niet te doen schrikken?

Tot de mannen, die mij beduusd aankijken, zeg ik, op den rechter schoen wijzend: ik heb mijn been gebroken.

„Ik wou asdat ik dan maar getuige had” antwoordt de een.

Ik, goedig door hulpeloosheid: „je hebt geen getuigen noodig, man. Het was mijn schuld. Maar hoe kom ik weg?”

„Waar woont uwé dan?”

„Schuytstraat 133.”

Eerste groenboer, op zijn wagen wijzende: „as ik wat omrij, dan kan ik wel...”

De gedachte, met mijn slungelbeen op die bonkige bank te worden gehe-schen, lacht mij niet toe.

Maar reeds komen adviseurs in grooten getale opzetten. Het straat-parlement loopt bijeen; meeningen vormen zich onder de geachte leden.

Voor mij is terstond het geachtste lid een heer uit de naburige villa, die mij een rieten tuinstoel en een glas wijn met water doet brengen. Gelukkig kan ik zitten; mijn been blijkt als een muur-klok, voelt zich 't best als het maar hangt.

Verdienstelijk, schoon een uien-lucht van zich gevende, schijnt mij ook een politieman, die een gewichtig snel dravend jochie afzendt om een rijtuig, en — „met uwes permissie meheer” — bij den villa-heer gaat telefoneeren aan mijn zwager, om mijne vrouw te waarschuwen.

Intusschen openen zich de debatten onder de geachte leden van links en rechts, die nu als wijlen de Germanen, schoon zonder schild en zwaard, in dichten drom onder het firmament vergaderen.

„Wat hait-ie?”

„Ze zegge asdat ie drie ribbe gebroke hait.”

„Bel-neent, 't is een toeval-laier uit 't sanneritorium in de bossies.”

„Bé je wès! Hai is overreeje.”

„Kaik z'n jas is vol slik zitte!”

„Zel me 'n wonder zain astie zóó op die natte grond valt!”

Dienstmaagden, kantoorloopers, slaggersjongens, morgenwandelaars, vischvrouwen, lanterfanter — 't staat alles binnen 3 minuten opeengepakt toetekijken of het geval te vermondwerken. 't Meest in mijn oog-lijn staan

geveer als de stuurman, die den kajuitsjongen kiesch vraagt: „zeg jongen, leeft je moeder nog?” en op diens gelukkig antwoord: „zeker stuurman, een heele lieve vrouw,” laat volgen: „dat denk ja maar, die is al lang dood.”

Ik stel haar dus, als zij verschrikt kijkt in de kast op wielen, waarin ik voor mirakel lig, snel gerust, en wordt er weer, achteruit op een leunstoel, handig uitgedragen door agent en koetsier, terwijl mijn beste met vrouwen-zachtheid het gebroken stuk nadraagt als een soort roer.

In de huiskamer neergezet, word ik, als op het regie-sein in een ballet, opeens omringd door een vlucht kinderen van een koffie-partijtje in de buurt, neefjes, nichtjes, zusters, zwagers en andere huurlingen — de hartelijke goeierts vergeven mij het woord — met de door geen régisseur te verbeteren uitdrukking van half voldane verbouwereerdheid op alle gezichten. „Dans le malheur de notre meilleur ami il y a quelque chose qui nous réjouit”. Zóó verfoeilijk eentonig is het leven, dat het kunnen praten over zoo'n gevalletje, het geven van adviesjes, beklagjes, kalmeerinkjes, een onbewust genot schenkt. En dan de waarde als nieuwtje, vooral voor de jongeren! De hartelijkheid mijner lieve kinderen zal ik niet licht vergeten, maar even duidelijk weet ik, hoe ik zelf dien dagen den volgenden telkens een smaakje van voldaanheid zou hebben geproefd door aan bureu en vrienden te kunnen vertellen: mijn vader heeft zijn been gebroken.

Grappig bij zulke ongevallen is ook, hoe ieder 't beter wil weten dan de patiënt zelf. De een beweert dat er slechts wat verzwikt, de ander dat er een spier verrekt is. „Als je been gebroken was, zou je wel anders piepen”, zegt een zwager. Ik denk aan den katoenen-kurkentrekker en glimlach, zonder lust tot dispuut. Was hij een Engelschman, dan zou ik hem hebben voorgesteld te wedden om de doktersrekening. Nu laat ik mijn onderstuk maar hangen en eet met smaak brood en vleesch.

De komst van den dokter geeft een herrie van belang. Beneden, met mijn kleeren aan 't lijf, kan hij niets doen. In een rieten armstoel word ik de trap opgesjord door drie pootige kerels, met den dokter als hardhandig stuurman aan mijn roer. „Geef het toch aan mijn vrouw!” roep ik hem toe, bij een draai van de trap, die bijna ons allen den nek kost. „Neen,” grijnst hij terug, „het been is van mij!” Zoo wor-je door die kerels maar gewoon-weg onteigend.

Eindelijk ben ik op bed. Nu stroopt de heele familie me de kleeren van 't lijf. 't Lijkt wel lijkberooft op een slagveld. Moeder wil zelfs mijn Zondagsche broek (ik was op visite uit) doorknippen. Mijn verwijfende blik herin-

Dan vraagt men, of de moderne levensbeschouwing van een Guyau of Jozef Dietzgen met hun universum dat zich zelf tot oorzaak heeft en de wel-bron aller dingen is, in zulk een geval wel eenigen steun of zelfs verklaring geeft. Dan wordt de plat-gelegen rug niet getroost, noch moede lijf in slaap gesust door deze eervolle rol van opgewekten zelfwerker in een zelfwerkend Heelal. Dan zou men zoo gaarne berusten in eene Macht, die ons deze beproevingen toezendt met een doel tot ons eigen geluk. Maar ook dat ineenschakelen van milliarden feitjes voor milliarden atomen in het Oneindige blijft ons een raadsel. En telkens weer verleidt ons het gemakkelijke: doe maar wat je kán, en wacht verder tot den dood.

P. B.

's Gravenhage, 31 Aug. 1909.

Sluiting der mail.

5 October	Holl. per „Nederland”
6	Duitsche
12	Holl. per „Rott. Lloyd”
13	Fransche
19	Holl. per „Nederland”
20	Duitsche
22	per „Bumphiaus”
26	Holl. per „Rott. Lloyd”
27	Fransche

Regenval (In het afgeloopen etmaal. Semarang — m. M. Maximum 93 gr. Fahr. Minimum 79° gr. Fahr.)

Agenda.

Ned.-Ind. Electro-bioscoop, aloen-aloen, iederen avond twee voorstellingen.

Elken Donderdag bijeenkomst der Semarangse Schaakclub, des avonds half 7 in den huize-Hoogvelt.

2 October, Stadstuin, gelegenheid tot dansen, in den na-avond.

NEDERLANDSCH-INDIE.

Zaak-Van Daalen.

XIII.

(Vervolg van de verhooren op 18 Sept. '09.)

Na heropening der zitting wordt het verhoor van getuige Goethals voortgezet. De eerste vraag is of beklagde, behalve de f 200, wel eens meer geld heeft gevraagd. Een bevestigend antwoord durft get. niet geven, hij acht het wel waarschijnlijk dat beklagde hem nu en dan een kleinigheid heeft gevraagd.

Welken indruk kreeg gij van beklagde? Ik hield hem voor iemand die graag allerlei verhalen opdischte, waarin iets overdrevens, sprookjesachtigs was te vinden. Overigens iemand van een zwak karakter, gemakkelijk tot iets over te halen, maar niet slecht. Veeleer goedig, gemakkelijk te exploiteeren.

Hebt gij ook wel eens gehoord van het huwelijk dat hij van zins was te sluiten? Ja, hij heeft mij dat eens verteld en ook

dat hij driemaal getrouwd is geweest, zijn eerste vrouw heeft hij door den dood verloren, van de twee andere is hij gescheiden. (De beteekenis dezer vraag is deze: Beklaagde was nog niet wettig van zijn laatste vrouw gescheiden, kon dus nog een nieuw huwelijk aangaan, schijnt nochtans zijn verloofde voorgespiegeld te hebben dat niets hun verbintenis in den weg stond).

Het O. M. Hebt gij ook gehoord dat beklagde geld belegd had, in de Straits of elders?

Het kan wel zijn, maar dan heb ik het toch niet geloofd.

Weet gij ook iets van verkoop van geweren door beklagde?

Ja. Hij had twee geweren, een revolver, en een revolvergeweer in zijn bezit. Die wapens zijn dikwijls op vendutie verkocht. Beklaagde deed ze als vertegenwoordiger van de eene maatschappij op vendutie en kocht ze als vertegenwoordiger eener andere maatschappij weer op. Ik kan niet anders veronderstellen, dan dat dit gebeurde om aan geld te komen.

Is dat ook gebeurd na terugkeer van Java?

Ja. Nadat getuige nog verklaard heeft dat een van zijn geëmployeerden nadere inlichtingen kan geven van andere manieren van beklagde om aan geld te komen, wordt deze in de gelegenheid gesteld om den getuige vragen te stellen. Ze luiden als volgt:

Heeft de huishoudster aan getuige gezegd, dat zij haar goederen verpandde voor haar eigen behoeften?

Neen, juist niet. Ik had den indruk dat ze het gedaan heeft voor beklagde. Dat volgt ook uit mijn advies aan den gouverneur, hetwelk luidde dat ook de inlossing van die goederen tot de urgente schulden behoorde.

Heeft de huishoudster ook gezegd waarvoor zij van getuige f 100 heeft gevraagd?

Dat geloof ik niet. In ieder geval heb ik er niet verder naar geïnformeerd, omdat er toch geen kans was het haar te geven.

Herinnert getuige zich dat zij ook van overste Van der Maaten f 40 heeft geleend en dat het gebeurde op haar eigen verzoek?

Ja. Verder heeft beklagde nog deze aanmerking op de verklaringen van getuige, dat hij de door dezen geabandonneerde concessies niet heeft aangevraagd; hij was van plan het te doen, doch heeft er van afgezien. Bij onderzoek blijkt dit juist.

Ten slotte vraagt beklagde naar aanleiding der verklaring dat hij zich gemakkelijk liet exploiteeren, of getuige zich herinnert dat hij eens de Renvereniging met f 900, de tooneelvereniging met f 250, en een officier met f 800 heeft bijgesprongen; voorts dat laatstgenoemde kort daarna overleed, zoodat van het geld niets meer is terecht gekomen?

Getuige herinnert het zich niet, maar acht het wel mogelijk.

(Wordt vervolgd.)

Kinine en de Inlandsche bevolking.

In de residentie Semarang werden gedurende het halfjaar 1 Januari-1 Juli 1909 ruim 300000 kininetabletten uit eigen beweging gekocht op de daarvoor bestemde verkoopplaatsen.

De verkoop was a. v. verdeeld:

Afdeling:	Aantal verkoopplaatsen	Aantal verkochte buisjes à 10 tabletten.
Kendal	27	1570
Semarang-kotta	32	2090
Semarang	5	450

Het gescharrel met besproeiingswater voor de wegen is dan ook na een paar droge dagen meer dan wél.

Voor een der bewoners van de desa Babad onder de onderneming Troetjoek ving de poeasa op minder aangename wijze aan. Terwijl hij zich 's nachts buiten te slapen had gelegd, vóór zijn woning, drongen twee dieven door ondergraving er aan de achterzijde binnen. De huisvrouw, die zich binnen bevond en juist wakker was geworden, zette het, de vreemde indringers ziende, op een gillen, waarop haar echtvriend gewekt werd en naar binnen vloog. Hij kwam evenwel van een koude kermis thuis, want de twee schavuiten takelden hem met een paagot (klein gebogen scherp mes) en een kapmes dermate toe dat hij later meer dood dan levend naar het ziekenhuis alhier vervoerd moest worden, waar men nog al hoop heeft hem weer te zullen opplappen.

Eenige desabewoners die op het tumult waren komen toeschieten, zetten de boosdoeners, die inmiddels het hazenpad hadden gekozen, na en hadden de voldoening hen nabij Delanggoe bij hun kladden te pakken en hen hier aan de politie over te leveren.

Naar verluidt zijn het een paar hartstochtelijke bioscoop-bezoekers, die hun heele kapitaal al „verkeken" hadden en dit op bovengenoemde manier weer wilden aanvullen om dan weer „op den kijk" te gaan. Dit zal hun nu wel eens geducht ingepeperd worden!

Nu de padi-oogst in deze streken zowat overal in vollen gang is, zullen buikziekten die in vele opzichten aan cholera doen denken en wier verschijnselen er véél overeenkomst mede hebben, niet uitblijven. Dit is na het veelvuldig gebruik van sommige rijstsoorten, direct na het oogsten genuttigd en vooral indien zij wat jong geoogst zijn, immer het geval. Doodelijke afloop komt daarbij vaak voor en het geheele verloop en de verschijnselen dier buikziekte doen aan cholera denken.

Een waarschuwing aan de bevolking van bestuurszijde tegen het nuttigen en vooral véél nuttigen van „jonge" rijst zou dus zeer nuttig zijn.

Ook de twee ziektegevallen, in het begin van mijn correspondentie aangehaald, waren het gevolg hiervan.

Malang.

Men schrijft ons uit Malang dd. 29 Sept. j.l. Een eigenaardige opvatting van zijn taak heeft de wedono van Boeloe Lawang. Uit het volgende zal dit duidelijk worden.

Zooals u weet, wordt er hier aan Inlandsche nijverheid heel weinig, zoo goed als niets gedaan. De Inlanders hier vinden werk op de suikerfabrieken en de rietlanden, op de koffieondernemingen en hebben geen tijd en nog minder lust om wat anders te leeren.

Goede Inlandsche ambachtslieden moet men hier dan ook met een kaarsje zoeken. Men betreft ze gewoonlijk uit Soerabaja.

Nu zou men zoo zeggen als nu eens een paar dier Inlanders met mooi werk voor den dag komen, waaruit duidelijk blijkt dat de menschen wat meer kennen dan riet snijden of riet versjowen, dan moet een Inlandsch ambtenaar, aan wien dat werk vertoond wordt, alles doen wat hij kan om de nijveren die het tot stand brachten, aan te moedigen om op den ingeslagen weg voort te gaan. Hij moet die betrokken Inlanders met hun werk naar den controleur zenden, die op zijn beurt de luidjes steunt, hun werk, als het dit werkelijk verdient — en dat is hier het geval — op den voorgrond brengt.

Er waren in Boeloe Lawang twee mannen, die werkelijk goed werk leverden, de

geworden te Soerabaja en dat de Inlanders vele bestellingen hadden gekregen, misschien wel voor een jaar werk.

Wie vergoedt hun de geleden schade? Toen ik met den assistent-resident alhier sprak over het werk der Inlandsche nijveren in zijn afdeling, keek hij mij verwonderd aan en zeide dat hij daarvan nooit iets gehoord had.

De wedono had het dus niet de moeite waard geacht op een der vele koempoelans zijn chef meetedeelen, dat ook in het Malangsche iets werd gedaan aan Inlandsche nijverheid. De controleur van het district wist er blijkbaar ook niets van, ofschoon hij dagelijks met den wedono in aanraking komt.

De koffieplanters hier uit de buurt hebben weer eens vergaderd en vroolijk feest gevierd.

Als je zoo'n paar maanden achter elkaar boven zit met elken dag minstens 100 m.M. regen op je baadje, dan verlangt men wel eens naar vroolijker omgeving en het is dan ook best te begrijpen dat je dan eens lustig de kan laat rondgaan.

Eerst was er een voorstelling van Madame Angot door het Fransch operettegezelschap en daarna een danspartij.

Als je die koffieboeren zoo vroolijk bijeenziet, dan zou je haast gelooven dat het met die koffie-misère nog zoo erg niet is en in elk geval dat die misère geen ongunstigen invloed oefent op hun humeur. Er is hier in de soos gelachen zowals in geen jaren, luidruchtig pret gemaakt, zowals het maar zeldzaam wordt gezien. Er is zowat een geanimeerde stemming en de danspartij duurde tot vroeg in den morgen.

Djembersehe klekjes.

I.

Men schrijft ons:

Een poos geleden stond er in *De Locomotif* een Djembersehe causerie, waarin de schrijver onze dessa geducht afkamde, wat gezondheid en gezelligen omgang aangaat, m. i. zeer ten onrechte. Wel staat Djember bij de meesten in een slechten reuk door de vele koortsen die er, naar men zegt, heerschen, maar anderen beweren weer dat het hier volstrekt niet ongezonder is dan op vele andere plaatsen, waar malaria voorkomt en die vindt men tegenwoordig zowat overal. Mij is een geval bekend van een oud ingezetene van Djember, een krasse 80-jarige grijsaard, de heer B. die juist om gezondheidsredenen het voor zeer gezond geroemde Probolinggo verliet om zich hier voor goed te vestigen. En de man heeft er tot nog toe geen spijt van! Voor dag en dauw is hij uit de veeren om een flinke wandeling of wat tuinarbeid te doen. Die man is heusch een reclame voor Djember en wordt den hypochonders hier meer dan eens ten voorbeeld gesteld. Houdt u maar taai, mijnheer B., opdat Djember nog eens luisterrijk uw 90en en 100en verjaardag mag vieren. Natuurlijk komt hier wel malaria voor, soms veel zelfs, maar waar vindt men tegenwoordig een volkomen malariavrije streek?

Dan is het hier niet zoo heel warm, de nachten zijn zelfs koud en de avonden zoo dat de tabakkers, die toch anders als echte buitenmenschen niet gauw bang zijn voor kouvatzen, altijd een mantel aanhebben bij het rijden in de avondlucht. Ook de dames hebben hier meest hoeden op, volgens sommigen niet zoo zeer uit vrees voor kouvatzen, maar wel uit coquetterie. Nu, ze hebben nog gelijk; die groote hoeden, mits niet tot in het bespottelijke overdreven, zijn zeer flatteros en maken menig een kopje nog aardiger.

En ongezellig? Wel, dat is het hier heel veel niet! De lui en hier zoo fl...

Stadsnieuws.

Gemeenteraad.

(Slot.)

III. Schrijven van den regent van Semarang dd. 5 Augustus 1909 no. 2180/68 houdende verzoek om mededeeling of de Gemeente bezwaar heeft tegen het planten van drie waringin-boomen op de aloen-aloen.

Tegen dit verzoek bestaan geen bezwaren. IV. Motie van het lid van den Gemeenteraad J. L. J. F. Ezerman, c. s. luidende: „De Gemeenteraad, van oordeel zijnde dat het wenschelijk genoemd moet worden duidelijk bekend te stellen dat er geen prijsverhooging van begrafeniskosten voor Chineseen ingevoerd zal worden, verklaart hierbij dat er geen wijziging gebracht zal worden in de prijzen voor terreinen voor graven op de nieuwe Chineseesche begraafplaats, en gaat over tot de orde van den dag."

Mr. Van Heeckeren zegt dat hij deze motie niet begrijpt. Het voornemen bestaat thans niet om de prijzen te verhoogen. Spr. vraagt of het de bedoeling is om zulks in de toekomst onmogelijk te maken.

De heer Ezerman antwoordt dat hij als adviseur was opgetreden bij de besprekingen betreffende het sluiten der Chineseesche begraafplaatsen. Het sluiten werd algemeen wenschelijk geacht doch het is niet te verwonderen dat de Chineseen dit niet inzagen en zich gegriefd gevoelden. Daarom acht spr. het gewenscht om den Chineseen een bewijs van toenadering te geven en hun er op te wijzen dat het de bedoeling niet was hen te kwetsen maar dat het sluiten door het algemeen belang gevorderd werd.

Spr. wijst erop dat verteld werd dat er plannen bestonden om bij den Raad voorstellen te doen betreffende verhoogen der recognitie voor de begraafplaatsen.

De heer Van Heeckeren acht het oogenblik niet gelukkig gekozen om deze motie in te dienen, nu de Raad op het punt staat af te treden.

De nieuwe Gemeenteraad zou hierdoor gebonden worden en spr. acht zulks niet wenschelijk.

De heer Ezerman antwoordt dat de motie was ingediend in de vergadering van 27 Augustus maar dat deze toen niet in behandeling kon worden genomen en hij daarom den voorzitter had verzocht de motie op de agenda van de eerstvolgende vergadering te plaatsen. Spr. acht het wenschelijk dat dezelfde Gemeenteraad die het sluiten der begraafplaatsen had goedgekeurd deze motie zal behandelen.

Ten slotte wordt de motie met 13 tegen 4 stemmen aangenomen.

V. Voordracht tot ontslag van den werkb. baas D. C. G. Hübner.

Deze aangelegenheid wordt in geheime zitting behandeld. VI. Verzoek van den heer Klein tot het aftappen van artesisch water uit den put van Kali baroe tot een hoeveelheid van 15 M³ per etmaal.

Op het verzoek wordt gunstig beschikt. VII. Besluit van den directeur der Gouvernementsbedrijven dd. 23 Augustus 1909 waarbij de ontwerpteekeningen gemerkt: Nederlandsch-Indische Spoorweg Maatschappij, lijn Semarang-Vorstenlanden-Willem I. a. no. 907 a en b zijn goedgekeurd.

Voor kennisgeving aangenomen. VIII. Proces-verbaal van opneming der Gemeentekas door den Inspecteur van Financiën in de 2e afdeling.

Voor kennisgeving aangenomen. IX. Schrijven van den vertegenwoordiger

pagnieën Amboneezen onder de kapiteins Van Os en Mijnders vertrok ik van Semarang. Den ten nacht aan boord kwamen reeds enige cholera-gevallen voor; ik liet hun mijn middel gebruiken en alles zooveel mogelijk desinfecteeren. Om kort te gaan, alle patiënten herstelden, terwijl op de andere schepen vele sterfgevallen gedurende de reis naar Bonthain voorkwamen.

Toen de overste De Lange van den geneeskundigen dienst van mij de goede resultaten van mijn middel vernam, gelastte hij aan alle officieren van gezondheid die de expeditie medemaakten, om voortaan dit middel bij cholera-gevallen toe te passen. Het resultaat daarvan was dat er geen sterfgevallen meer voor kwamen en de ziekte geheel geweken was, toen de expeditie te Badjoa aankwam."

Dr. Boers zond ons eenige verklaringen van landhuurders waar ons uit blijkt dat het middel in quaestie met succes door verscheidene landhuurders gebruikt werd, toen op hun ondernemingen cholera heerschte.

Heden kwamen eenige personen ons mededeeling doen van een geval van cholera dat zich hier ter stede zou hebben voorgedaan. Wij kunnen ook dit bericht gelukkig nog met beslistheid tegenspreken. In Kampong Melajoe werd een man aangetroffen die oogenschijnlijk eenige symptomen der ziekte vertoonde. Voor alle zekerheid verwoorde men hem naar de barak aan de Kalibaroe en nam men overigens de voorgeschreven maatregelen.

Faeces etc. werden chemisch en bacteriologisch onderzocht doch met negatief resultaat, zoodat Dr. De Vogel ervan overtuigd was, in dit geval niet met cholera te doen te hebben.

Het nieuwe Ziekenhuis.

Ten huize van dr. Benjamins vond gisterenavond een vergadering plaats van het dagelijksch bestuur der vereeniging „Algemeene Ziekenverpleging" met een aantal dames, ten einde te geraken tot de vorming van een damescomité ten behoeve van het nieuwe ziekenhuis.

Nadat de aanwezige dames door den heer W. De Vogel welkom waren geheeten deelde dr. Benjamins uitvoerig mede waarom de vorming van een damescomité wenschelijk werd geacht en welke taak men den dames had toegedacht. De bouw van het ziekenhuis is bijna voltooid; de bouwmeester heeft alle eer van den door hem geleverden arbeid. Maar alvorens het gebouw te kunnen betrekken dient het vanbuiten en vanbinnen te worden „aangekleed."

Voorts moet de tuin rondom en tusschen het gebouwencomplex worden aangelegd tgeen niet alleen met smaak behoort te geschieden maar ook op eene practische wijze, daar reconvallescenten hier en daar schaduwrijke plekjes zullen moeten kunnen vinden. In gevallen van ziekte van langeren duur worden patiënten dikwerf landerig; in de practijk is gebleken dat een uitstekend middel daartegen gelegen is in lichten tuinarbeid. En deel van den tuin zal daarom zoo moeten worden ingericht dat reconvallescenten zich kunnen bezig houden met zaaien, snoeien, bloemenkweken, planten verzorgen etc. Voorts zal het damescomité zich in verbinding kunnen stellen met den heer Wigman van den Plantentuin, die ongetwijfeld, zoo hem een plattegrond wordt toegezonden, het comité zal willen helpen aan een grondplan voor den aanleg en ook advies zal willen geven bij de keuze van planten en boomen. Is de tuin eindelijk aangelegd, dan zal verder op het onderhoud moeten worden toegezien; almede de taak van het damescomité.

Stadstuin.

Commissarissen voor de maand October zijn de heeren A. J. C. Hazenberg en A. W. Andriessse.

Technische vereeniging „Midden Java".

Door de leden van deze, alhier gevestigde vereeniging zal op 9 October a.s. een excursie naar Blora gehouden worden, waarvan het programma als volgt luidt:

Op Zaterdag, 9 October zullen morgens te 6 uur 31 vertrek naar Blora. Des middags wordt in de buurt aldaar, Ngawen, de rijstpellerij van den heer F. J. A. Jacometti bezichtigd. Des avonds te half 8 heeft er een bijeenkomst in de „Witte Sociëteit" plaats, waarbij de heeren A. Te Wechel, houthvester te Blora, en A. Visser, terreinchef van de Dordtsche Petroleummij. te Koendoeran, voordrachten zullen houden als inleiding tot de excursie op den volgenden dag. Van 9 tot 12 uur 's avonds muziek in de sociëteit.

Op Zondag, 10 October des morgens te half 7 vertrek in rijtuigen naar de mechanische sleepinrichting en vervolgens naar het boorterrein Banjoebang. Desavonds te half 8 muziek in de sociëteit en te half 10 gemeenschappelijke maaltijd.

Brutale fiets-dief.

Een brutale-fiets-dief heeft hedenmorgen zijn slag geslagen, waarschijnlijk hetzelfde individu, dat er zijn geregeld werk van maakt om zich met onbeheerd staande fietsen uit de voeten te maken. Een aantal heeren, die in het café van den Schouwburg een partijtje biljart speelden, werden op door de mededeeling van een kleinen Chineseen rondvertrek, dat een Chinees haastig een der voor het gebouw staande fietsen had weggenomen en daarop wegreed.

In een oogwenk waren al de heeren buiten; ieder greep een fiets, die voor het grijpen was en zonder zich den tijd te gunnen hunne hoeden op te zetten gingen zij den dief achterna, die juist de Heerenstraat inreed. Hoe gauw zij er ook bij waren, het mocht niet gelukken den dief te achterhalen, die met groote snelheid reed en bewees uitstekend geschikt te zijn voor zijn metier.

In den laatsten tijd is het herhaaldelijk voorgekomen dat fietsen op dezelfde wijze verdwenen zonder dat het der politie mocht gelukken de daders of den dader in handen te krijgen. De kleine Chinese die van den diefstal kennis gaf, zegt den dief te kennen. Wellicht ziet de politie er kans toe met zijn voorlichting het heerschap in te rekenen.

Centrale gevangenis.

Bij de centrale gevangenis voor Europeanen en met dezen gelijkgesteld alhier is op verzoek eervol ontheven van de waarneming der betrekking van opzichter. J. Van Cleef, en als zoodanig aangesteld op een bezoldiging van f 50 's maands en de verder aan die betrekking verbonden wettige voordeelen, J. J. Kuypers, gegageerd sergeant.

Aangeslagen Vendutien.

Maandag, 4 October. Bij den pandhouder Oei Kian Kie, in Gangtengah.

Dinsdag, 5 October. In een lokaal op het Paradeplein, door Soesmans kantoor.

Woensdag, 6 October. Bij den pandhouder Oei Kian Kie, in Gangtengah. In 't lokaal van Soesmans kantoor.

Donderdag, 7 October. In 't pandhuis te Weleri. Executie ten laste van Atmo in de kampong Djonegaran Kranggaan, door den deurwaarder bij den landraad F. K. A. Ledeboer.

Vrijdag, 8 October. Van Batakpaarden op de aloen-aloen, door Soesmans kantoor.

Zaterdag, 9 October. Mr. J. H. L. Bergsma

Kendal	27	1570
Semarang-kotta	32	2090
Semarang	5	450
Salatiga	315	7820
Demak	39	3610
Grobogan	1	50
Japara	9	883
Koedoes	25	2642
Pati	207	11889
	660	31004

31004 buisjes = 310040 tabletten. Tien tabletten bevatte 2 gram kinine en worden verkocht tegen den prijs van 8 cent. Deze vrij aanmerkelijke inkoop van kinine door de Inlandsche bevolking, welke niets te maken heeft met de officiële malariabestrijding en de officiële kininetoediening komt ons voor, beschouwd te mogen worden als een teeken van toeneming van het vertrouwen der Inlandsche bevolking in dit Europeesch middel. Het vooroordeel der Inlanders tegen de kinine begint dus te wijken. En dit is een verschijnsel, van het grootste belang voor de malariabestrijding, welke natuurlijk in hooge mate bevorderd wordt als de bevolking, in stede van onwillig zich noodgedwongen te onderwerpen, het aangeboden geneesmiddel meer en meer gaat waardeeren.

Wat de malariabestrijding in het gewest Semarang betreft, de Regeering heeft het voor 1909 aangevraagd bedrag (wel wat laat) geheel toegestaan. Van dat bedrag f 24500 is nu nog f 5.500 te verwerken voor de assainering van Japara en f 3000 voor de vervollediging van het miltonderzoek. De houding der Regeering geeft alle hoop dat deze belangrijke proefneming—hoe die ten slotte ook moge uitvallen—ook in 1910 zal worden voortgezet.

Klaten.

II (Slot.)

Onze correspondent schrijft ons 29 Sept. j. l. verder:

Als men zoo de kampongs en desa's eens doorwandelt, zou men zoo den indruk krijgen, dat er hier of niets te stelen valt of dat er geen beoefenaars van dat vak meer hier vrij rondloopen; de havelooze, prullig in elkaar geflanste paggertjes zijn slechts een parodie op de bedoeling: afsluiting. Zonder eenige inspanning drukt men die op zijde of in elkaar.

Bamboe schijnt hier iets bijzonders te zijn geworden.

En als er in de Europeesche, Chineesche buurten of in de kampongs eens brand uitbreekt, waar moet men dan water van daan halen? Aan aanleg van leidingen voor afvoer van vuile stoffen of voor besproefing der wegen is nooit iets gedaan geworden, dan alleen voor de boei. Voor de rest ligt alles op een droogje in onze kota. Men heeft er nooit rekening mede gehouden dat de plaats zich uitbreidde en nog méér zou uitbreiden en — doet dit nog niet.

Een brandspuit heeft men hier dan ook, logischer wijze, niet. Wat zou men er dan ook in geval van brand mede doen, als er toch geen water is?

Een brand zou hier anders overigens ook nog wel pakken, want nagenoeg alles staat even dicht op elkaar gebouwd en eng ingesloten tusschen even dicht of nog dichter in elkander gebouwde kampongs.

Aan een eenigszins bruikbaar waterleidingstelsel mag dan ook wel eens de aandacht van het bestuur gewijd worden. 't Is méér dan tijd daarvoor.

—op den voorgrond brengt. Er waren in Boeloe Lawang twee mannen, die werkelijk goed werk leverden, de een was steensnijder, de andere houtsnijder. Zij lieten de producten van hun arbeid zien aan twee heeren, hoofdemploye's van twee suikerfabrieken en deze stonden versteld over de kunstvaardigheid der twee eenvoudige Inlanders. Zij kochten het werk voor goeden prijs en maakten den wedono opmerkszaam op het vele goede dat het werk vertoonde.

En wat deed de wedono nu? Zoo goed als niets. Op aandringen van een der genoemde heeren, stelde hij een journalist in de gelegenheid eenige werkstukken te zien. Hij zelf, de wedono, schitterde door afwezigheid, zoodat de genoemde journalist van oppassers de noodige inlichtingen moest krijgen.

Uit alles bleek dat de wedono zich van de zaak wilde afmaken en liever het werk daaraan verbonden op de schouders van anderen schoof. Bovendien was het verre van beleefd iemand die uitgenoodigd was de voorwerpen van Inlandsche nijverheid te komen zien, aldus te ontvangen.

De journalist vond het werk der beide Inlandsche nijveren zeer mooi en meende in het belang van de beide mannen te handelen, wanneer hij deed wat hij kon om dit werk onder de oogen van velen te brengen.

Het was eenige dagen voor de Paser Malem te Soerabaja. Hij wendde zich persoonlijk tot den heer Jasper en wist het gedaan te krijgen dat hoewel bijna alle beschikbare ruimte bezet was, voor de werkstukken van de Malangsche nijveren een plaatsje zou worden ingeruimd.

Hij wendde zich nu schriftelijk tot een der heeren, die hem op het werk der Inlanders had attent gemaakt en vertelde hem, dat hij er in geslaagd was op de Paser-Malem een plaats te krijgen voor de werkstukken der Inlanders. Het antwoord volgde spoedig. Daarin werd meegedeeld dat de wedono in hoogst eigen persoon de werkstukken naar de Paser Malem zou brengen.

Zie zoo: dat zaakje is in orde, dacht de journalist en hij begaf zich eenige dagen na de opening van de Paser Malem naar Soerabaja.

Hij wilde in de eerste plaats zien het werk der Malangsche nijveren. Hij wendde zich daarvoor tot den heer Jasper, die hem meedeelde dat tot zijn groote verwondering daarvan niets was verschenen.

In Malang teruggekeerd stelde de journalist een onderzoek in naar de reden van dat niet verschijnen en kwam nu te weten dat de wedono wel naar de Paser Malem was geweest maar zonder de goederen van de Malangsche nijveren.

De eene nijvere was ziek en de andere had de werkstukken wel gezonden, maar zij waren pas geschilderd en daarom durfde de wedono ze niet meenemen. Blijkbaar zag ons Inlandsch hoofd op tegen de moeite van vervoer en had zich van de zaak maar afgemaakt.

Nemen we aan dat het bovenstaande waar is, waarom dan niet gezonden die werkstukken die kant en klaar waren en die de journalist had gezien bij het bezoek aan de woning van den wedono.

De wedono tracht zijn plichtsverzuim goed te praten, maar dat zal hem niet zeer gemakkelijk gelukken. Hij heeft de arme Inlanders die werkelijk goed werk leveren, de gelegenheid benomen, dit onder de oogen te brengen van velen. Het is mijn vaste overtuiging dat dit werk goed was verkocht

kopje nog aardiger. En ongezellig? Wel, dat is het hier heelemaal niet! De lui gaan hier zoo fideel en gezellig met elkaar om; dames en heeren noemen elkaar bij den naam en schertsen en stoeien met zoo'n animo, dat het zelfs den grootsten pessimist warm om het hart zou worden bij het zien van zoo veel frisschen levenslust. Nu zijn planters uit den aard der zaak door hun leven en werken in de buitenlucht meest jowaal en gezellig, maar de planters uit het Djemberse staan toch bovenaan, wat ook duidelijk is gebleken op het plantersongres te Bandoeng. We hebben hier een gezellig soosje met drie keer in de week muziek; aan kegelen wordt door dames en heeren vrij veel gedaan; er is een druk bezochte tennisclub en het paardrijden heeft ook enkele liefhebbers en liefhebsters, welke laatsten zeer modern gebruik maken van heerenzadels.

Dit alles om een beetje den slechten indruk weg te nemen, dien de bovengenoemde Djemberse causerie ongetwijfeld op velen gemaakt heeft. En zoo ben ik aangeland bij de clou van mijn correspondentie: het hembre- en kegelconcours op 25en Sept. j.l. Aan het laatste namen ook dames deel en daarom zal ik daar maar eerst mee beginnen. Daar ik echter mijn aandacht moest geven aan beide concours en dus van het eene naar het andere liep, zal ik niet in details treden, maar enkel den uitslag meedeelen.

Van de dames won bij het kegelen, waaraan 7 dames en 6 heeren deelnamen, mevrouw v. W. den 1en prijs; juffrouw W. den 2en en mevrouw M. kreeg den poedelprijs. Van de heeren kreeg de heer K. den 1en prijs. Bij dit concours werd meer gepraat en gelachen dan gespeeld en menig schertswoord over en weer gaf mij de verzekering van een goede verstandhouding. Ondertusschen werd de inwendige mensch niet vergeten, daar zorgde de heer H., secretaris van de soos uitstekend voor; hij kende zijn Pannenheimers; planters toch en planters-vrouwen kunnen goed eten, vooral na het kegelen.

Bij het hombren won de heer M. den 1en en de heer S. den 2en prijs. Met een woord van hulde aan de winsters en winners reikte de heer B., president der soos de prijzen over, die bestonden uit inktkokers, vloerrollen en meer van die traditioneele prijzen bij dergelijke concoursen. Het was bij tweeën, toen ik naar huis ging; de plakkers bleven nog tot 't ochtendgloren. Het was weer eens een echt gezellige Djemberse koempoelan geweest.

Eén leelijk ding moet ik echter toch van Djember vertellen; 't is hier vrij onveilig. Men hoort vaak van kleinere en grotere diefstallen, vooral nu de poeasa ingetreden is. Maar dat zal wel overal zoo zijn. Onze in stilte wegdragende bruine broeder beoefent dan meer dan ooit de steel-sport. Nog geen week geleden werd bij den dokter-djawa ingebroken. Daar maakte de dief — mischien waren er wel meer — een groot gat in den muur onder het raam in de voorgalerij, die n.b. nog geen 3 M. van de straat ligt; een brutaal stukje, vooral daar hier kemits d.i. de ronde, een keer of 3, 4 in den nacht de buurt afloopen. Of er veel van waarde werd gestolen, is mij niet bekend.

En nu eindig ik deze mijn eerste correspondentie, in de hoop in de volgende veel goeds en weinig slechts van Djember te kunnen vertellen.

nanciën in de 2e aroening. Voor kennisgeving aangenomen. IX. Schrijven van den vertegenwoordiger der Maatschappij voor Gemeentecrediet dd. 1 September 1909 houdende mededeeling dat genoemde maatschappij thans in principe bereid zou zijn, het voor den aanleg eener waterleiding benodigd bedrag *alleen* (dus zonder participatie) aan de Gemeente Semarang te leenen.

De voorzitter deelt mede dat binnenkort besprekingen zullen gehouden worden met den vertegenwoordiger mr. Paets tot Gansoyen.

X. Missive van den resident van Samarang dd. 20 Augustus 1909 ten geleide van het request van Th. L. Kan, om vergunning voor den aanleg van een railbaan met verzoek het advies van den gemeenteraad te mogen vernemen.

Aan den resident zal worden geantwoord dat tegen het verzoek geen bezwaar bestaat. XI. Missive van den directeur van Justitie dd. 2 September 1909, behelzende opmerkingen op de ingediende verordening op de bakkerijen in de Gemeente Semarang.

De voorzitter geeft in overweging om deze aangelegenheid nu in behandeling te nemen omdat de door den directeur van Justitie gemaakte opmerkingen zeer eenvoudig zijn.

Mr. Bouma stelt voor, de missive in handen te stellen van de wetgevende commissie, opdat deze zich hierover uitspreke. De voorzitter herhaalt dat de opmerkingen zoo eenvoudig zijn dat de Raad direct tot de behandeling kan overgaan.

Mr. Bouma blijft zijn voorstel handhaven, hetwelk met algemeene stemmen wordt aangenomen.

XII. Missive van den resident van Semarang dd. 27 Augustus 1909, houdende de vraag, wie later den toegangsweg naar de Inlandsche school te Karang Asem moet onderhouden.

De voorzitter geeft in overweging om het onderhoud te doen plaats vinden door de gemeente zoodra de weg behoorlijk verhard is, omdat de gewone onderhoudskosten gering zijn.

Mr. Van Heeckeren zegt dat door de Gemeente van het gouvernement alleen die wegen zijn overgenomen waarbij de noodige fondsen voor het onderhoud beschikbaar zijn gesteld. Spr. wijst erop dat de geldmiddelen der Gemeente niet van dien aard zijn om steeds nieuwe uitgaven erbij te kunnen nemen. Spr. stelt daarom voor den weg in beheer te nemen mits de fondsen voor het gewone onderhoud worden bijgevoegd.

Conform besloten. XIII. Request van de Vereeniging Ziekenverpleging, houdende verzoek water te mogen aftappen uit den artesischen put tegenover het residentiehuis tot een hoeveelheid van 1½ M³ per dag.

Op dit verzoek wordt gunstig beschikt. De overige punten der agenda konden wegens het ver gevorderd uur niet in behandeling worden genomen.

Voorzorgsmaatregelen.

Dr. A. J. Boers van Ketitang (Solo) deelt ons nog het volgende mede. „Als een vervolg op mijn mededeeling over mijn middel tegen de cholera en om het publiek meer vertrouwen te doen vinden in dat middel, nog het volgende:

„Toen de 2e expeditie naar Boni in 1860 van Java vertrok, heerschte de cholera in hevigen graad zoowel te Batavia als te Semarang en Soerabaja. Met 2 com-

op het onderhoud moeten worden toegezien; almede de taak van het damescomité.

Voor de gebouwen zijn reeds vele meubelen aangekocht. Het damescomité zal over de plaatsing hebben te oordeelen maar ook moeten voorzien in de behoefte aan wandversiering. Ook zal het moeten tegemoet komen aan de behoefte aan wat lichten haadenarbeid voor de zieken, zoowel van de volwassenden als voor de kinderen. Vooral uit Duitschland kunnen daarvoor verschillende voorwerpen worden betrokken. Bij de exploitatie van het ziekenhuis zal alles met oordeel moeten worden aangekocht. Het damescomité zal daarbij van advies kunnen dienen en op het zuinig beheer van de huishouding kunnen toezien. Ook zal het fabrikanten kunnen aanmoedigen tot schenkingen aan het gesticht. Een belangrijke zaak is ook het bijeenbrengen van een boekenvoorraad voor de patiënten, waarbij vooral opwekkende lectuur moet worden gekozen, welke de zieken niet te veel inspant. Ook zal de bibliotheek jongensboeken en prentenboeken voor kinderen moeten bevatten en leesgezelschappen zullen moeten worden uitgenoodigd, de uitgelezen tijdschriften af te staan aan het ziekenhuis.

Van niet minder belang is de zorg voor de aanwezigheid van bloemen in de kamers der patiënten. Op feestdagen zullen wellicht kleine verrassingen kunnen worden georganiseerd. Is er geld noodig voor uitbreiding of verbetering van een of ander, dan is 't alweer het damescomité dat het bestuur zal helpen een fancy-fair of iets dergelijks te organiseren.

Er is alzooveel heel wat te doen voor het damescomité, zoowel vóór als na de opening van het ziekenhuis. De details der taak zal het comité zelve hebben uit te werken, doch om dit te vergemakkelijken zal de secretaresse van het dagelijksch bestuur, mevr. Corver-van Geuns, aan elke der drie te vormen subcommissies (voor tuinaanleg, bibliotheek en meubeleering) worden toevoegd.

Dr. Benjamins deelde mede dat aan mevr. De Vogel (echtgenoot van den resident) het praesidium van het damescomité in zijn geheel zal worden opgedragen en noodigde vervolgens de na te noemen dames uit, in het comité zitting te nemen: Voor den tuinaanleg: mevr. Prins, mevr. Buurman, mevr. Lim, mevr. Benjamins. Voor de bibliotheek: mevr. Mijer, mevr. De Vogel (echt. van dr. d. V.) mevr. Dirkzwager, mevr. v. Lennep.

Voor de meubeleering: mevr. Kern, mevr. Klein, mevr. Liebenschütz, mevr. Soesman, mevr. Ten Brink, mevr. Vreede.

Mevr. De Vogel (echt. v. d. Oud-res.) zal later, uit Salatiga teruggekeerd, mede zitting nemen in een der subcommissies.

De dames zullen Zondagochtend onder geleide van Dr. Benjamins een bezoek brengen aan het ziekenhuis om zich in loco een denkbeeld te vormen van de volvoering van de door haar aanvaarde taak.

Besloten werd nog, te trachten een tennisveld aan te leggen voor de verpleegsters van het ziekenhuis. Waarschijnlijk zal men daartoe de beschikking erlangen over een gedeelte van het terrein bij den kruitmolen achter het ziekenhuis.

Dr. Benjamins deelde nog mede dat voortaan zooveel mogelijk publiciteit zal worden gegeven aan al wat het ziekenhuis betreft, teneinde bij het publiek belangstelling te wekken en te onderhouden. Daarop ging men uiteen.

op de aloen-aloen, door Soesmans kantoor. Zaterdag, 9 October. Mr. J. H. L. Bergsma van 2 perceelen. Executie ten laste van Bahoesastro in de desa Kebontjino, district Weleri, door den fd. deurwaarder bij den landraad te Kendal Van Domburg.

Gemengd.

Cholera.

Heden werd hier verteld dat op de reede van Cheribon een gouvernements-stoomer lag waar aan boord 5 gevallen van cholera waren voorgekomen met doodelijken afloop. Wij hebben te Cheribon geïnformeerd en van daar werd ons medegedeeld dat het bericht onjuist is want dat er geen gouvts-stoomer lag of geweest was.

Te Tegal daarentegen lag de vrachtboot *Medan* van de Rotterdamse Lloyd waar 2 gevallen van cholera onder Inlanders aan boord waren voorgekomen. Een lijder is overleden en de andere werd in een barak aan den wal verpleegd.

De plaats Tegal was gelukkig tot nu toe vrij gebleven.

Maatregelen tegen de cholera bij de Staatspoorwegen.

De chef der 4e afdeling der S. S. O. L. verzoekt het *Soer. Adbl.* mede te deelen, dat elk station en elke halte van de noodige voorzorgsmaatregelen zijn voorzien. Deze bestaan o. a. uit:

- 1e buikdrank (50 deelen cholera-essence op 650 deelen gedistilleerd water),
- 2e aijnsdrank (oplossing van sol. amm. spirituosaa-anisata 25/1000),
- 3e Opodeldoch,
- 4e een oplossing van 3 pCt. sapocarbol,
- 5e een oplossing van 1/1000 sublimaat.

Ten einde echter reizigers ook gedurende den rit onmiddellijk te kunnen helpen zijn de conducteurs der Oosterlijnen van een flesch buikdrank voorzien die zij, in dienst zijnde, steeds bij zich moeten hebben. De gebruiksaanwijzing staat op het etiquette vermeld en luidt als volgt:

- kinderen van 5-10 jaar alle half uur een theelepel (4 gram),
- Personen van 10-16 jaar alle half uur een paplepel (8 gram),
- Personen van 16-60 jaar alle half uur een eetlepel (15 gram).

Aan kinderen beneden 5 jaar en personen ouder dan 60 jaren wordt deze drank niet verstrekt.

Bijkens een van elders ontvangen correspondentie is gelast, de retirades in de treinen en aan de stations twee maal per dag te reinigen met 3 percent sapocarbol.

Mutatie in den handel.

De heer Voorhoeve die te Soerabaja jaren lang werkzaam was bij de firma Reis & Co. als procuratiehouder, is volgens de *N. Soer. Ct.* overgeplaatst naar Batavia om daar op te treden als agent van dit handelslichaam.

Signalementen.

In een bedevaartverslag, 't welk aan de redactie van de *Javadods* onder de oogen kwam, wordt geklaagd over de onduidelijke wijze waarop in de passen van bedevaartgangers naar Mekka de signalementen en vooral de rubriek „bijzondere kenteekenen" wordt ingevuld.

Te merkwaardig is de nomenclatuur dezer

kenteekenen, om ze niet aan de vergetelheid te ontrukken:

„Enkele malen kon men, hoewel wat neergeschreven was geen zuiver Hollandsch kon worden genoemd, nog wel begrijpen wat bedoeld werd, b. v. waar stond: „heeft een litteeken aan het kind” of „heeft een litteeken aan de linker oogkleed”, of „heeft een litteeken aan het libir” of „litteeken op het linker Ros”, of „over het geheele lijf zijn litswit” of „neus plaats”.

Minder duidelijk echter zijn: „heeft een litteeken aan lief” of „heeft een litteeken aan de baard” of „aan zijn borstwervels zijn litteeken van een scheurs puist.”

Met de moedervlekken en puistjes had men ook raar omgesprongen, b. v. „heeft een moderplak”; „heeft een plakmoeder”; „een moedervlek op den rug van de rechterhandpalm”; „beide wangen bezet met zwarte plekken, springen van geliefde vuissten”. In één geval was het aangezicht „langlepig”; de oogen waren soms „spit”, soms „brein”; een ander had weer „ster in de oogen” een ander de „kin plant”, enz. Als bijzondere kenteekenen waren genoemd: „aan zijn boven den oksel en achter zijn wit”; „3 zijne tand nog niet”; „tot de beauties ter rechterzijde van den neus”, enz.

Wat de gestalte, betreft, zoo was deze soms „neder”, soms „klein en lang”, soms „lichtgeel”.

En familie.

De hortulanus van 's lands plantentuin, de heer H. J. Wigman sr. zal in 't voorjaar van 't volgende jaar met buitenlandsch verlof gaan.

Tegelijk met hem vertrekken zijn zoon, de adjunct-inspecteur van den post en telegraafdienst, zijn dochter, 3e commies bij het departement van Landbouw en zijn schoonzoon Verbeek, referendaris bij de algemeene secretarie.

De heer Wigman zal waarschijnlijk niet meer in de Oost terugkeeren, aldus de *Preangerbode*.

Het Kamerlid H. Colijn.

Toegestaan aan den tijdelijken adviseur voor de bestuurszaken der Buitenbezittingen H. Colijn, wegens zijn benoeming tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zijn betrekking op 4 October 1909 neder te leggen en hem tevens vergund zich daarna naar Europa te begeven ten einde dat lidmaatschap te gaan aanvaarden.

Ter beschikking gesteld.

Bij resolutie van den minister van Koloniën van 24 Augustus 1909, afd. D. no. 22, zijn de heeren A.J.C. Hoeflake en H. L. Van Amstel ter beschikking gesteld van den gouverneur-generaal, van Nederlandsch-Indië, ten einde voorshands, met aanstelling als burgerlijk ambtenaar, bij het departement van Financiën te Batavia werkzaam gesteld te worden.

Dienststressort van de predikanten te Amboina en Koepang.

Bij gouvernement's besluit is bepaald, dat tot het dienstwerk der predikanten te Amboina en te Koepang, boven en behalve de herderlijke zorg voor de gemeente te hunner standplaats, behoort: van de predikanten te Amboina: de dienst in de gemeenten van het gewest van dien naam met uitzondering van de afdeeling Banda, en het bezoek van de standplaatsen der hulppredikers in dat gewest twee malen 's jaars met uitzondering

het schoolgeld voor uw kinderen, haalt uw kinderen van boot of spoor, wanneer ge ze alleen naar patria zendt, bezorgt ze aan de kostschool of bij de verzorgers en zorgt voor hun uitzet. Geen bestelling is te groot of te kleine, geen te moeilijk.

Al spoedig kwamen orders, eerst als proef, daarna de verdere bestelling en dan brieven als bewijs van voldoening over de wijze, waarop de bestelling was uitgevoerd. En hoewel het nog slechts enkele maanden bestaat, is het succes van het agentschap verzekerd. De vraag, in hoeverre 't nuttig is, blijkt terstond uit de ontvangen orders van den meest uiteenlopenden aard, van de eenvoudigste huishoudelijke artikelen en kleederen af tot landbouwwerktuigen en machines toe. Gewoonlijk, zijn 't artikelen die in de woonplaats van den afzender niet te verkrijgen zijn, maar dikwijls is 't ook 't verlangen naar de voorwerpen, die men in 't moederland dagelijks zag, of de afkeer van vreemde artikelen.

Zoo laat b. v. een officier in Engelsch-Indië houtsnijwerk vervaardigen, o. a. een dames-schrijfbureau, waaraan ijzer- en koperwerk behoort als hengsels, sloten, beslag, die de werkmans niet weet te krijgen. Het agentschap ontvangt teekening en beschrijving van het bureau en bezorgt het gevraagde. Een eenvoudige farmer uit Britsch-Columbia bestelt twee paar werklazzen, sterk maar goedkoop; een adellijk heer, die in Midden-Afrika jaagt, heeft een stel honden noodig, van een speciaal soort en goed gedresseerd voor het doel waarvoor hij ze noodig heeft. Het agentschap stelde beiden tevreden.

Goede kleederen worden zeer veel besteld en er wordt bijzonder op gelet, deze geschikt te doen zijn voor het klimaat van de woonplaats van den aanvrager.

Een Chinees vroeg naar den prijs van een naaimachine, een breimachine voor sokken en kousen en een weefmachine. Zijn vrouw en zijn schoonzuster, schreef hij, gebruikten ouderwetsche Chineesche werktuigen en hij zou ze zoo gaarne moderne verschaffen in de hoop veel meer te kunnen vervaardigen met minder moeite. Vooral wenschte hij eenvoudige, gemakkelijk te hanteeren machines van matigen prijs.

Het agentschap is geraadpleegd betreffende het aanschaffen van een orgel voor een kerk in Paraguay, van mijnboren voor Mexico, van een electriche installatie voor de verlichting van een rumstokerij op Jamaica, heeft rubberstempels bezorgd voor het drukken van schaaakproblemen en heeft herhaalde malen een kopje en schoteltje verzonden om een stel te completeeren, dat een onhandige Inlandsche bediende gesonden had.

Telegraaf
en
Telefoondienst
2 October.

'S GRAVENHAGE, 1 Oct. (Partic.)

het handhaven van den vrede beoogd werd.

Vijf-en-twintig-duizend marine-matrozen marcheerden over een afstand van negen mijl door de straten van New-York. Zevenhonderd Engelsche matrozen werden als eerbewijs aan het hoofd van de troep geplaatst. De Engelschen werden toegejuicht.

New-York 1 October. (Reuter).

Amerika en Japan. De *New-York Times* meldt dat de Amerikaansche zeelieden die deelnamen aan de reis om de wereld een inschrijving houden om aan de Japan-sche marine een cup aan te bieden als blijk van waardeering van de hoffelijkheid die zij in Japan hebben onder-vonden.

TANGER, 1 Oct. (Reuter). De Spanjaarden in Marokko. Een Spaansche verkenningstroep uit Zeluan had met zeer zwaren tegenstand van de Mooren te kampen. Generaal Vicario, twee kapiteins en veertien man werden gedood terwijl 180 man gewond werden.

LONDEN, 1 Oct. (Reuter). De Engelsche begrooting. Naar aanleiding van de mislukking van het protest tegen de begrooting, laten invloedrijke bankiers uit de City een verzoekschrift aan het Hoogerhuis circuleeren om de begrooting te verwerpen.

LONDEN, 1 Oct. (Reuter). De Engelsche staats-inkomsten.

De Engelsche staats-inkomsten over het verlopen kwartaal bedragen 29,731,194 pond sterling aantoonende een vermeerdering van 421,187 pond sterling vergeleken met het overeenkomstig tijdvak van verleden jaar.

Later telegram. De conservatieve bladen uiten zich op bedenkelijke wijze ten aanzien van de staats-inkomsten. De vermeerdering over het eerste halfjaar tot 30 September bedraagt 1,803,000 waar 14 miljoen noodig is. De accijnzen zijn gedurende zes maanden gevallen met 1,336,000 pond sterling en de inkomsten-belasting met 734,000 pond sterling vergeleken met het overeenkomstig tijdvak in 1908.

PARIS, 1 Oct. (Reuter). Turksche generaal in Frankrijk.

De Turksche generalissimus Chefket Pasja brengt een bezoek aan Parijs, waar hij de lunch gebruikte in het ministerie van Oorlog en met minister Pichon dineerde. In een vraaggesprek bracht de generaal hulde aan de oefening van het Fransche leger en deelde mede dat hij vijftien Turksche officieren naar Frankrijk zal zenden om zich verder

BATAVIA, 2 October (Partic.)

Thee. De Londensche theemarkt is vast. Op de jongste veiling behaalden onderstaande merken de daarachter vermelde prijzen.

Tjiboegel, br. orange pekoe,	9 1/8 d.
G. Kentjana, idem	8 7/8 "
Malabar, broken pekoe,	8 1/2 "
Tanara, idem	8 1/2 "
G. Kentjana, orange pekoe,	8 1/2 "
Tjiboegel, broken pekoe,	8 1/2 "
Sinagar, br. orange pekoe,	7 1/2 "
Tjiboegel, orange pekoe,	7 1/2 "
idem pekoe	7 1/2 "
G. Kentjana, broken pekoe,	7 1/2 "
Radjamandala idem	7 1/2 "
idem broken tea,	7 "
G. Kentjana, idem	6 1/2 "
Sinagar, pekoe fannings,	6 1/2 "
Radjamandala, idem	5 1/2 "
Tjiasalak, dust	4 1/2 "

De cholera. Voor heden zijn de ziektecijfers: Hospitaal te Weltevreden: 2 lijdens, waarvan 1 overleden. Stadsverband: 42 zieken, waarvan 21 in de choleraarak, 3 overleden, 3 uitgeschreven.

Hospitaal te Priok: 2 zieken, 1 doode. Buiten: 11 dooden, waarvan te Priok 1, uit de bovenstad 3.

De in het hospitaal te Weltevreden overleden lijder was een Europeaan, Van Tuffelen, revisor bij de stoomtram; dit is de derde Europeaan, overleden sinds het optreden van de ziekte. De andere twee lijdens in het hospitaal te Weltevreden zijn de klerk bij het departement van Onderwijs Jacobs en de fuselier bij het subsist-kader Martens; deze zijn echter nagenoeg hersteld.

Het Stadsverband beschikt heden weder over ontsmettingsbrigades, en wel van Chineezen voor de Chineesche wijken en van Inlanders voor de kampongs. Toch gaan er nog steeds patrouilles rond, ook 's nacht. Vele menschen verontrusten zich over de talloze geruchten omtrent een algemeenen moord op de Europeanen op 5 October, Dinsdag-Legi, den twintigsten dag van de poesa.

Verbeterde lezing. De heer Helfferich, procuratiehouder van de firma Behn Meyer en Co te Hamburg, keert het volgende jaar terug als beheerder der rubber-ondernemingen van den heer Meyer.

Paleleh. Den 29en September was van de Mijnbouw Mij. Paleleh voor een waarde van f48000 verscheept. De geheele productie over die maand is nog niet bekend. Het Nederlandsch eskader. Het Nederlandsch eskader is gisteren te Tsjin Was Tao aangekomen.

BUITENZORG, 2 October (Partic.)

Mutaties. Verleend:

Fondsenmarkt.

De Amsterdamsche notering van 1 October.

	V. N. — vorige notering:	N. N. — nieuwe notering.	V. N.	N. N.
Cert. Nederlandsche Handel-Maatschappij ex div.	178 1/2	—	178 1/2	—
Aand. Nederlandsch-Indische Handelsbank (f 1000) ex div.	175	—	175	—
Idem (f 150)	130 3/4	—	130 3/4	—
Nederlandsch-Indische Escompto Maatschappij ex div.	132 1/2	—	132 1/2	—
Koloniale Bank (gew.)	237 1/2	237 1/2	237 1/2	237 1/2
Handelsvereniging „Amsterdam” ex claim	400	397	400	397
Ketahoen (pref.)	250	246 1/2	250	246 1/2
Idem (gewone)	918	920	918	920
Redjang Lebong ex div.	669	675	669	675
Simau	244	241	244	241
Totok	251 1/2	251 1/2	251 1/2	251 1/2
Nederlandsch-Indische Spoorweg-Maatschappij ex div.	195	—	195	—
Semarang-Cheribon Stoomtram-Maatschappij ex div.	172 1/2	—	172 1/2	—
Semarang-Joana Stoomtram-Maatschappij ex div.	—	—	—	—

Laatste Afdoeningen van de Amsterdamsche Beurs op 1 October 1909.

	V.N.	V.N.	V.N.	V.N.	V.N.	N.N.
Cert. N. H. M.	178	178	178	179	179	179
Rescontre	177	177	178	178	178	177
Java'sche Bank	211	211	211	211	211	212
N. I. Handels Bank	173	175	175	175	175	175
N. I. Escompto Mij.	—	—	—	—	—	—
Hvg. Amsterdam	236	236	240	238	237	239
Koloniale Bank	132	132	132	132	132	132
Internationale	188	188	188	188	188	188
Barge Moorman	125	127	128	126	127	127
Paleleh (pref.)	81	81	81	80	81	80
idem (gew.)	23	25	25	23	25	25
Redjang Lebong	913	915	917	917	917	921
Ketahoen (pref.)	406	411	411	405	399	394
idem (gew.)	241	251	252	251	249	244
Simau	676	675	675	659	669	676
Totok	234	241	241	244	244	241
Scheepvaart Unie	145	145	146	146	147	147
Stoomvaart Mij. Nederland	153	154	154	154	154	154
Rotterd. Lloyd	129	131	129	129	129	129
Koninklijke Paketvaart Mij.	154	154	154	154	155	155
Sem. Cheribon Stoomtr. Mij.	195	195	195	195	195	195
Sem. Joana Stoomtram Mij.	180	180	180	180	180	180
Kediri Stoomtram Mij.	171	171	171	171	171	171
Ned. Ind. Spoorweg Mij.	252	252	252	252	252	252
Deli Spoorweg Mij.	211	210	210	209	211	210
Geld	2 pCt.	2 pCt.	2 pCt.	2 pCt.	—	3 pCt.

Notering der Bataviasche Handelsvereniging van 2 October

	L. K.	H. K.	Gevr.	Aangeb.
aand. Java'sche Bank	210	210	209	212
N. I. Handelsbank	174 1/2	174 1/2	174 1/2	174 1/2
Koloniale Bank	131 1/2	131 1/2	131 1/2	132
Intern. Cr. Hg. R'dam	182 1/2	182 1/2	182 1/2	182 1/2
Kon. Paketvaart.	158	158	159	161
Java-Japanlijn	—	—	84	—
Rott. Lloyd	128	128	127 1/2	129
Stv. Mij. Nederl.	—	—	154	—
Scheepvaart Unie	—	—	147 1/2	148
N. I. Spoorweg Mij.	—	—	251	252
N. Ind. Lev. verz. Mij.	—	—	166 1/2	—
Bat. Prauwenvaar	—	—	223	—
N. Batavia Prauwenvaar	—	—	172 1/2	177 1/2
N. Sem. Prauwenvaar	—	—	221	—
Gandasoli	—	—	291	295
Artana	—	—	197 1/2	—
Gede	—	—	—	—

in de kleinere gemeenten der residentie Timor en Onderhoorigheden en het bezoeken van de standplaatsen der hulppredikers in dat gewest en van de hulppredikers te Wonreli en te Serwaroe in de afdeling (Aroe), Kei en Zuidwestereilanden der residentie Amboina tweemaal's jaars.

Damesweekblad voor Ind.ë.

Inhoud van no. 12: Vrouwenplicht, door H. K. L. — Moeten wij onze kinderen naar Holland zenden? door M. E. R. — Rondblik, XXII, door Anne-Marie. — Vierde debatafavond te Batavia van de Vereeniging voor Vrouwenkiesrecht, afd. Ned.-Indië, door A. A. — Brieven van een Inlandsche vrouw, IV. door jong-Javaansche. — Mode te Parijs, door Mouny. — Joseph Haydn (1732—1909), door P. — Schetsen uit Japan (Vervolg), door Psyche. — Het ontevreden volk, door H. M. O. S. — Smart, door Z. P. — De Brugge, door Ines. — „Oost West — thuis best.“ — Een Declaratie. Blijspel in twee bedrijven (Slot), door J. IJ. — Levenswoorden. — Vragenbus. — Correspondentie. — Feuilleton. — Betrekkingsgids. — Uitspanningslectuur. — Voor de Huisvrouw.

Van het Bijblad (Litteratuur): De Brieven van John Keats, door C. de Condé. — Carmen Sylvia, door Hanna. — Marie Corelli en haar werk (Vervolg), door Anna Sédan. — Olive Schreiner's „Droomen“, door J. D. v. d. N.

In blijde verwachting?

Naar een telegram uit Den Haag van 29 September j. l. aan het Soer. Hdbt. meldt, zou volgens ernstige geruchten uit Apeldoorn familievermeerdering te wachten zijn in de Nederlandsche koninklijke familie.

Voor het gemak zijner lezers.

Om zijn lezers te believen heeft een groot Engelsch dagblad, waaraan tevens een weekblad is verbonden, dat in alle deelen der wereld zijn abonné's telt, een bureau opgericht, dat voor de geabonneerden koopt en verkoopt en zich verder gratis bereid verklaart, elken gevraagden dienst te verrichten. Het doel van de oprichting was, een gelegenheid te openen tot hulp en voorlichting van de lezers; 't zal een ieder wel eens overkomen, dat hij een of ander voorwerp mist, waaraan hij in 't moederland gehecht geraakt was, dat hij inlichtingen wenscht, die geen zijner familieleden of kennissen hem kan verschaffen, dat hij in patria een opdracht te vervullen heeft, waarvoor hij geen geschikt persoon weet te vinden. Wat een gemak, als ge eenvoudig aan het bureau uwer courant behoefte te schrijven en zeker zijt, dat uw wensch volkomen en in alle opzichten vervuld wordt, en, wat er nog bij komt, zonder eenige kosten. Bij de opening telde de directie zich voor, door hare beamten inkoop te laten doen, waarvoor bij de opdracht de noodige fondsen moeten worden toegezonden. Voor het overschot opent zij op naam van den afzender een rekening-courant, is er te weinig gestuurd, dan wordt het gekochte onder rembours verzonden.

Ook verklaarde het agentschap zich bereid tot het bezorgen van spoorweg- en stoomboot-tickets, tot het bestellen van kamers in hotels en pensions, het betaalt voor u de premie van uwe assurantie of

De minister van Koloniën heeft in een schriftelijk antwoord op de desbetreffende vraag van het Kamerlid De Steurs het rapport van den gouverneur van Atjeh Swart in zake den luitenant Scheurleer opgenomen. De heer Swart zegt in dat rapport dat de altijd kalme en bezadigde Scheurleer te goeder trouw meende, rekening houdende met de omstandigheden en de opgedane ondervinding, niet anders te mogen handelen dan hij deed in het belang der pacificatie van het gewest waar hij ageerde. Scheurleer kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor den dood van vrouwen en kinderen die zich zonder dat hij dat wist, bevonden in een door gewapene mannen bezet verblijf. De gouverneur voegt aan zijn rapport toe, dat hij bevolen heeft, voortaan onder dergelijke omstandigheden te trachten de kwaadwilligen te noodzaken zich over te geven door hen uit te hongeren.

Indische begrooting.

Er is een lijvig Oranjeboek verschenen over verschillende aangelegenheden doch waarin geene speciaal Indische zaken worden behandeld.

Het afdeelingsonderzoek in zake de Indische begrooting is Woensdag begonnen en was Donderdag reeds beëindigd. Het optreden van de heeren De Waal Malefijt en Idenburg werd breedvoerig besproken.

Dr. Kuyper.

Dat dr. Kuyper niet tot voorzitter der Kamersectie gekozen is waarin hij zitting heeft, is toe te schrijven aan het feit dat in de onvoltallige vergadering der sectie drie Katholieken hunne stemmen met die van drie liberalen en twee socialistischen vereenigden op jhr. Van Sasse van Ysselst, afgevaardigde voor 's Hertogenbosch.

Vrouwelijke candidaat-ambtenaar.

In het examen voor candidaat-ambtenaar slaagde een jonge dame, mej. Wier. Hare aanstelling als zoodanig werd echter door den minister van Koloniën geweigerd.

's-Gravenhage, 1 October (Partic.).

Doodsbericht.

Het overlijden wordt gemeld van den gepensionneerden resident Later en den professor te Delft Van Hasselt.

New-York, 1 Oct. (Reuter).

De Hudson-Fulton-feesten. De commissie voor de viering van de Hudson-Fulton-feesten heeft de tegenwoordigste der verschillende landen aan een schitterend banket onthaald, waar 25.000 gasten aanzaten. Onder de personen, door wie het woord gevoerd werd bevonden zich prins Kuni en admiraal Seymour die levendig toegejuicht werden. Admiraal Seymour verklaarde dat met het versterken van de Engelsche marine

spreken op verontwaardigde wijze een Russisch-Duitsch incident, dat te Harbin heeft plaats gevonden waar werd medegedeeld dat de Duitsche consul von Muller geweigerd heeft het Russisch gezag te erkennen binnen de Russische nederzetting.

Londen, 1 Oct. (Reuter).

De Marconi Telegraaf Mij. De Marconi Telegraaf Mij. behoudt de vergunning voor haar stations op groote afstanden over den Atlantischen Oceaan.

Berlijn, 1 Oct. (Reuter.)

Duitsche kroonprinses bevalen. De Duitsche kroonprinses is van een zoon bevalen.

Londen 1 October (Reuter).

De America-cup. Lipton zal 9 October naar New-York vertrekken om te pogen een wedstrijd om de America-cup te arrangeeren.

Berlijn, 1 Oct. (O. A. L.).

Duitsch prinsje geboren. De Duitsche kroonprinses heeft aan een zoon het levenslicht geschonken. Keizer Wilhelm.

Keizer Wilhelm zal van 9 tot 13 October te Hubertusstock vertoeven en gaat midden November naar Donau-Esschingen.

De Duitsche rijkskanselier.

De Duitsche rijkskanselier is te Berlijn teruggekeerd.

Samenzwering ontdekt.

Te Cetinje is een samenzwering ontdekt welke ten doel had de regering omver te werpen, den vorst te onttronnen, de ministers te vermoorden en de erfprinsen tot vorsten te proclameeren.

Siberische post.

De Siberische post 16 September uit Sjanghai verzonden werd 1 October te Berlijn ontvangen.

Batavia, 2 October.

Mail. De Hollandsche mail kan Zondag 3 dezer om 4 uur n. m. te Semarang verwacht worden.

Batavia, 2 October (Partic.).

Stoomvaart.

Gearriveerd:

het s. s. Prinz Regent Luitpold, den 1en dezer te Singapore. Passagiers en mail zijn met de Kumphius naar Batavia doorgegaan;

het s. s. Wiis, den 1en dezer te Batavia;

het s. s. Flores, den 1en dezer te Suez.

Vertrokken:

het s. s. Ambon, den 30en September van Suez.

wegens ziekte, een jaar buitenlandsch verlof aan den gezaghebber bij de gouvernementen Marine Poortman.

Belast:

met de waarneming der betrekking van administrateur bij de gouvernementen kina-onderneming in de Preanger de opziener Keytman.

Ontslagen:

met ingang van 2 October, op verzoek, eervol uit den militairen dienst, de 1e luitenant der inf. Nepveu,

Batavia, 2 October (Partic.)

Binnenlandsch Bestuur.

Belast:

met het bestuur over de onderafdeling Amfoeng-timau, de posthouder Meulemans;

met de functie van ass.-resident van Timor, de secretaris aldaar Van der Mullen.

Militaria.

Overgeplaatst van het subsist.-kader te Batavia naar Atjeh, de majoor der inf. Mollinger.

Verlengd met een jaar de detachering naar Indië van den kapitein der inf. Kroon.

Geplaatst bij het 12e bat., met intrekking van zijn plaatsing bij het 13e bat., de 2e luitenant der inf. Bongers

Marine.

Bevordert tot officier van gez. 1e kl. bij de Marine Buller.

In- en uitvoerrechten en accijnzen.

Benoemd tot opzichter en geplaatst te Batavia Wolff, Hemler en Bond.

Post- en Telegrafie.

Benoemd tot commies 3e kl. Stoll Timmerman Thijssen.

Overgeplaatst:

van Bandoeng naar Weltevreden, de idem Voogt;

van Weltevreden naar Bandoeng, de idem Stemmerik;

van Djombang naar Weltevreden, de idem Van Sprew;

van Weltevreden naar Djombang Laufer.

Geneeskundige dienst.

Toegelaten tot de uitoefening der functie van apotheker Plasschaert.

Landbouw.

Belast met de functie van opzichter bij de rijstcultuur en geplaatst te Buitenzorg Stuuat.

Pandhuis dienst.

Benoemd tot adjunct-administrateur en geplaatst te Salemba De Groot.

Verloven, pensioenen en diversen.

Verleend: een maand verlof naar Soekaboemi, aan den ambtenaar bij de gouvernementen bedrijven mej. Loep.

twee maanden verlof naar Soekaboemi, aan het lid van den Raad van Justitie te Batavia Boekhoudt.

Interc. Telefoon Mij.

Paleh (gw.)

idem (pref.)

Totok

oblig. idem

aand. Redjang Lebong

Ketahoen (pref.)

idem (gewone)

Simau

claims idem

aand. Lamp. Explor. Mij.

Sintoeroe

N. I. Gas Mij.

Lindeteves

—	—	112½	122½
—	—	22½	24
79½	79½	79	80
242	242	242	245
—	—	243	248
—	—	905½	920
400	400	397½	405
247½	247½	247½	252½
695	697½	685	695
f 20	f 20½	f 20	f 20½
105	105	100	115
—	—	55	70
—	—	203	209
150	150	149	155

Advertentiën.

Verloofd:

CORRY M. VAN NOOIJEN

en F. REYSENBACH Hzn

Solo, September 1909. 4028

Eeden overleed zacht en kalm in den

ouderdom van 63 jaar mijn zoon

JOHAN COENRAAD BEER,

gep. Algemeen Ontvanger,

diep betreurd door zijne nagelaten betrekkingen.

Uit aller naam:

Wed. M. L. BEER—PERSIJK.

Eenige en algemeene kennisgeving.

Meester Cornelis, 28 September 1909.

4029

De Heer en Mevrouw VERHOOG —

VISSER

berichten de voorspoedige geboorte van

een dochter.

Semarang, 2 October 1909.

Kliniek Dr. SCHMIDT. 4046

OPROEPING

DEBITEUREN en CREDITEUREN

van wijlen E. Th. VAN BRONCKHORST

Karangbalong gelieven hunne betalingen of hunne vorderingen in te dienen vóór of op 12 October bij den executeur testamentair.

W. HOYNK. Traverdoelie No. 3. Semarang.

4018

Automobilisten.

Wegens aanschaffing grooter auto, ter overname aangeboden twee binnen-, twee buitenbanden, Michelin 650 X 65 Extra

Fort, pas uit Europa ontvangen, slechts 80 gulden (onder no. 3999).

4018

BIBLIOTHEEK

Komedie-restaurant.

Dagelijks geovend van 's morgens 7 tot 's middags 5 uur, uitgezonderd Zon- en Feestdagen.

Leden buiten Semarang worden aangegenomen. 4050

Hôtel JANSEN

HEEBENSTRAAT — Semarang.

DINER

op Zond. g 3 October,

des avonds 8½ ure

Tafelmuziek

MENU:

Asperges en Branches.

Potage à l'Impériale.

Caisés à la Mazarin.

Cacap à la Meunière

des petits pois.

4020

Filet de Boeuf à la Godard

pommes duchesses.

Poitrines de Poularde farcies

Compôte frappée.

Gateau Madeleine.

Glace.

Fruits

Café.

4024

Corrector.

Bij een der groote bladen kan geplaatst worden een bekwaam corrector. Kennis van drukken en zetten strekt tot aanbeveling.

Brieven onder letter V. te adresseeren aan de Administratie van „De Locomotief“.

4020

Abonné's

die niet wenschen, dat per post-kwitantie over het 4e kwartaal ad f 760 beschikt wordt, gelieven remise te zenden vóór 15 dezer.

De Administratie

van DE LOCOMOTIEF.

Semarang, 2 Oct. 1909.

GASOLINE 700°

VOOR LAMPEN en AUTO'S
f 2,45 per blik franco huis

met de tskarren.

O'HERNE, Eiffelwater, Semarang.

N. B. Gegarandeerd dezelfde kwaliteit als bij de grootste lampenhandelaren hier ter stede verkrijgbaar.

2877

Vraagt het zoo gewilde AMSTEL BOCK-BIER.

Verkrijgbaar bij
4590A TAN SIAUW LIP

Importeurs
E. DUNLOP & Co. Semarang

Drinkt uitsluitend:

Apollinaris roode ▲

smakelijk, zuiver en absoluut betrouwbaar tafewater.

Handelsvereniging Amsterdam.

4002

PEPTOON WIJN

VAN CHAPOTEAUT

De zuiverheid van de PEPTOON CHAPOTEAUT heeft haar door het INSTITUUT PASTEUR doen aannemen.

Bevat verteerd ossenvleesch en oplosbaar gemaakt door de Pepsine. Hij wordt aanbevolen in maagziekten, moeilijke Spijsvertering en als de voeding niet toereikend is. Men voedt met hem de lijdens aan Anemia, de herstellers, de teringlijders, de grijsaards en allen die beroofd zijn van eetlust, Waiging der spijsen, of ze niet kunnen verdragen.

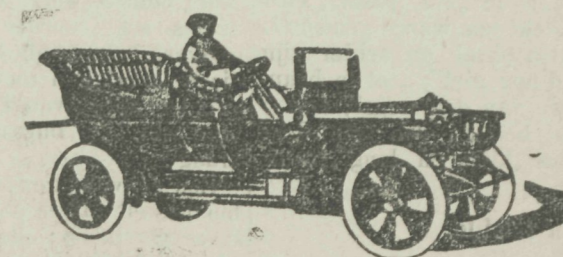
Dépot: PARIS, 8, rue Violonne, en in alle Apotheken.

8337

H. H. LUGARD-DEVENTER

Koninklijke Fabriek van Zuivelproducten.

Prima Roomboter

ROVER Automobielen (Uitnuntende bergbeklimmers):

Direct leverbaar 15/20 HP 4 cylinders, dubbele ontsteking, Carrosserie de Luxe „Roi des Belges” met 5 zitplaatsen, donkergroen beschilderd met verticale breede zwarte streepen, compleet met capote americaine, vouwbaar voorglas, 5 lantaarns, bandhouder, f 6000.-

Een grote stock Michelin banden direct leverbaar tegen concurrerende prijzen in de volgende maten: 650/65, 700/75, 700/85, 750/85, 760/90, 810/90, 815/105, 820/120, 1880/20, 695/135 m/m.

Reparatie-atelier voor het uitvoeren van alle mogelijke herstellingen aan automobielen van diverse merken onder deskundig toezicht.

Automobiel-verhuurderij.

Beleefd aanbevolen:

N. V. Nijverheid en Handel Maatschappij „Insulinde”
Naast Centraal Station S. J. S.
SEMARANG.

3773

PENSION Weltevreden.

1e rang Pension

voor doortrekkenden en vaste logés.
Molenvliet Oost. t/o Hotel des Indes,
819 Mevrouw DE BAS.

De N. V. Suikerfabriek

Te Koop:

Mimosa pudica leguminosen per pl f 25.-
Crotalaria striata " " 17.-
Leucaena glauca " " 10.-
Worteluitloopers van Agave rigida
var. elongata per 1000 suks f 10.-
CULTUUR ONDERNEMING KEDAWOONG
3686 Halte MODJO-SRAGEN.

SALATIGA.

„CHOLERA”
Goedkoop en zeker voorbehoedmiddel:
„Ontsmettings zeep”
1/a Eerste Semarangsche Zeepfabriek

